Riksdagen
Uppteckningar vid
EU-nämndens sammanträden
2026/27:10

SVERIGES RIKSDAG

Fredagen den 13 november 2026

---

§ 1 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor
Gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 11–12 maj 2026
Återrapport från informellt ministermöte den 15–16 oktober 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom kultur och idrott den 19–20 november 2026

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar gymnasiee, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi börjar med de två återrapporterna.

Anf. 2 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Det är trevligt att vara här.

Ni har fått rapporterna från mötena. Om någon har några frågor kan jag svara på dem.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Och vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 19–20 november 2026. Det är dagordningspunkterna 6, 7, 8 och 9 d–f i vår föredragningspromemoria som ska behandlas. Vi börjar med dagordningspunkt 6, Slutsatser om färdigheter och kompetenser för att hantera artificiell intelligens (AI). Det är mandat för beslut som statsrådet söker.

Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Rådsslutsatserna om färdigheter och kompetenser för att hantera artificiell intelligens handlar om att stödja utvecklingen av de färdigheter och den kompetens som medborgarna behöver inom AI och AI-teknik. Detta kan ske genom utbyte av bästa praxis, samarbete och dialog.

I rådsslutsatserna uppmanas medlemsstaterna att använda relevanta befintliga EU-verktyg, inklusive de uppdaterade riktlinjerna för etisk

användning av AI och data i undervisningen, och att stödja lärare och skolledare gällande AI. De uppmanas även att på ett åldersanpassat sätt ge stöd och vägledning till skolor och utbildningsanordnare om AI. Medlemsstaterna uppmanas också att uppmuntra tillhandahållare av yrkesutbildning och högre utbildning att uppdatera och utveckla utbildningsprogram inom AI och främja en strategi för livslångt lärande inom AI-kompetenser och AI-teknik. Vidare uppmanas medlemsstaterna att överväga att införliva AI i den nationella och regionala kompetensplaneringen.

Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna om färdigheter och kompetenser för att hantera artificiell intelligens, AI.

Anf. 5 TOMAS BRANDBERG (SD):

Fru ordförande! Jag vet inte om man får vara ironisk i EU-nämnden, men jag har tagit del av materialet och noterat att mycket av det utgörs av vackra ord som mannen på gatan kanske hade kunnat föreslå själv. Det är möjligen något vackrare formulerat än vad en grundskoleelev hade presterat.

I en perfekt värld skulle Europeiska unionen erbjuda en fungerande inre marknad för etablering av AI-initiativ. Det finns dock risk för överreglering. Hur ska man se på detta? Är EU en möjliggörare eller ett hinder? Hur agerar Sveriges regering för att EU ska bli mer av en möjliggörare och mindre av ett hinder?

Anf. 6 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Det är naturligtvis en jättestor och jättesvår fråga. Detta handlar om rådsslutsatser inom skolans område. Det är klart att det är avgörande för framtiden att svenska barn och ungdomar nu ganska snabbt får den kunskap och de kompetenser som behövs, så att inte Europa hamnar ännu mer bakom i utvecklingen. Jag tror att det är rätt många av oss som ser med både oro och förväntan på den utveckling som sker, men att utbildning, utveckling, forskning och innovation är avgörande i utvecklingen tror jag att alla håller med om.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Slutsatser om utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM-ämnen). Även detta avser godkännande av rådsslutsatser. Det är mandat för beslut som statsrådet söker.

Anf. 8 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! I rådsslutsatserna beskrivs STEM-utbildning som möjligheter till och erfarenheter av lärande inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik på alla nivåer och inom alla typer av utbildning, inbegripet tvärvetenskapliga arbetssätt.

I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna att främja ett ökat engagemang bland elever och studenter för STEM-ämnen. Medlemsstaterna uppmanas att överväga att ta fram en nationell eller regional strategisk plan eller strategi för STEM-utbildning. Medlemsstaterna uppmanas även att arbeta för att öka deltagandet inom STEM-ämnena av flickor och kvinnor, liksom av personer med socioekonomiskt missgynnad bakgrund, studenter med olika behov samt personer som bor på landsbygden eller i avlägsna områden.

Även behovet av information av hög kvalitet och livslång karriär- och studievägledning inom STEM-området lyfts i slutsatserna. Medlemsstaterna uppmanas också att vidta åtgärder för att minska bristen på kvalificerade lärare i STEM-ämnen.

Rådsslutsatserna ligger i linje med det arbete som har gjorts i Sverige på det här området, till exempel med STEM-strategin och STEM-delegationen. Regeringen föreslår att Sverige ska ställa sig bakom godkännande av rådets slutsatser om utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik – STEM-ämnen.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Kritiskt tänkande och mänskligt agentskap inom utbildning i en föränderlig digital miljö. Det är en diskussionspunkt, så det är mandat för diskussion som statsrådet söker.

Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Rådet väntas hålla en diskussion om kritiskt tänkande och mänskligt inflytande inom utbildning i en föränderlig digital miljö. Diskussionen är tänkt att handla om utbildningens och utbildningssystemets roll i den pågående digitaliseringen och ökande användningen av AI i samhället. Viktiga aspekter av detta är hur människors kritiska tänkande och mänskligt inflytande påverkas, liksom vad som kan göras för att säkerställa att den tekniska utvecklingen kan stödja i stället för att undergräva meningsfullt lärande och aktivt deltagande i samhället.

Två frågor ställs i diskussionsunderlaget. Den första frågan handlar om vilka erfarenheter medlemsstaterna har av att stödja elevernas utveckling av kritiskt tänkande och mänskligt inflytande i en föränderlig digital miljö och vilka nationella strategier som har visat sig särskilt effektiva. Den andra frågan handlar om hur EU-samarbete kan stödja utbildningssystemet för att utveckla det kritiska tänkandet och mänskligt inflytande som behövs för att navigera i en snabbt föränderlig digital miljö.

Anf. 11 ROBERT OLESEN (S):

Det är viktigt att vi stärker kunskaperna och jämlikheten i den här diskussionen. Min fråga är hur ministern avser att lyfta frågan om likvärdigheten i EU-diskussionen, så att AI och digitaliseringen inte förstärker skillnaderna mellan elever och skolor utan bidrar till att alla barn får samma möjligheter att utveckla sina kunskaper.

Anf. 12 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Jag skulle säga att det grundläggande i hela diskussionen handlar om grundläggande kunskaper och färdigheter, det vill säga att barn lär sig läsa, skriva och räkna ordentligt och att man med stigande ålder lär sig mer och mer om hur AI fungerar och naturligtvis även har ett kritiskt tänkande. Det här är en jätteutmaning för det svenska skolväsendet just nu.

Till det som har gjorts hör bland annat att vi har tagit fram ett AI-ämne i gymnasieskolan. Det ingår i det naturvetenskapliga programmet och teknikprogrammet och kan läsas frivilligt inom andra program. Men jag tror att det är viktigt för elevernas skull att fokusera på de grundläggande färdigheterna och kunskaperna.

Sedan är det klart att vi också måste se till att lärare är bättre rustade, och det tänker jag lyfta i den här diskussionen. Till exempel finns det kurser för lärare inom ramen för professionsprogrammet, som sjösattes för ungefär ett år sedan. Det gör dem bättre rustade att möta alla elever.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9 d–f. Det är informationspunkter som avser det kommande ordförandeskapets arbetsprogram, det vill säga Litauens, samt förordningar om Erasmusprogrammet och kompetensportabilitet och en lägesrapport om förenkling.

Anf. 14 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Jag har inga kommentarer till detta.

Anf. 15 LUDVIG ASPLING (SD):

För tydlighetens skull: Vi kommer att diskutera kommissionens arbetsprogram på GAC lite senare i dag, eller hur? Då får man väl möjlighet att ha synpunkter på allt?

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Ja, detta finns med inför allmänna rådet. Då är det en diskussionspunkt, så det finns möjlighet att göra medskick. Här är det en informationspunkt.

Vi tackar statsrådet för informationen.

Vi tackar gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm med medarbetare för den här gången och önskar lycka till på rådet.

Anf. 17 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Tack så mycket!

§ 2 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor
Socialminister Jakob Forssmed
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 11–12 maj 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 19–20 november 2026

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar vi socialminister Jakob Forssmed med medarbetare till EU-nämnden. Vi ska hantera återrapport, information och samråd. Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 11–12 maj 2026.

Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru ordförande! Det är väldigt trevligt att vara här i nämnden och se gamla och nya ledamöter.

Den 12 maj ägde ett formellt ministerrådsmöte rum i Bryssel för ministrarna som ansvarar för idrottsfrågor. Där hänvisar jag till den skriftliga rapporteringen för detta möte men svarar förstås gärna på eventuella frågor från ledamöterna.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går in på information och samråd inför mötet i rådet den 19–20 november 2026. I rådets dagordning är det dagordningspunkterna 12, 13 och 14 c som vi ska hantera.

Vi får bläddra till dagordningspunkt 12, Slutsatser om traditionella idrotter och tävlingar som ett levande uttryck för Europas kulturarv och en drivkraft för inkluderande deltagande i fysisk aktivitet. Det är en beslutspunkt, och det är mandat för beslut som statsrådet söker här.

Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru ordförande! Vid denna punkt på rådets möte väntas rådet godkänna rådsslutsatser om traditionella idrotter och tävlingar som ett levande uttryck för Europas kulturarv och en drivkraft för inkluderande deltagande i fysisk aktivitet.

Det väntas inte bli någon diskussion vid denna dagordningspunkt. I EU:s arbetsplan för idrott 2024–2027 uppmärksammas traditionella idrotter inom det prioriterade området som rör integritet och värden inom idrotten.

I rådsslutsatserna uppmuntras medlemsstaterna bland annat att främja medvetenheten om traditionella idrotter och tävlingar som en del av Europas idrottsliga mångfald och immateriella kulturarv. Kommissionen uppmuntras bland annat att stödja deltagandet i traditionella idrotter och tävlingar genom relevanta EU-initiativ inklusive Europeiska idrottsveckan och Europeiska idrottsforumet.

Idrottsrörelsen, den traditionella idrotts- och tävlingssektorn och andra relevanta intressenter uppmanas bland annat att främja inkluderande deltagande i och tillgång till traditionella idrotter och tävlingar.

Under förhandlingarna har regeringen bland annat verkat för att slutsatserna ska vara utformade utifrån medlemsstaternas olika nationella

kontext och behov. Regeringen har också arbetat för att slutsatserna inte ska innehålla alltför långtgående skrivningar i förhållande till ordinarie processer. Därutöver har regeringen lyft fram vikten av att idrottsrörelsens roll tydliggörs i förhållande till andra aktörer verksamma inom traditionella idrotter och tävlingar.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna om traditionella idrotter och tävlingar som levande uttryck för Europas kulturarv och en drivkraft för inkluderande deltagande i fysisk aktivitet.

Regeringen ser positivt på att traditionella idrotter kan bidra till ökad fysisk aktivitet, social gemenskap och ett mer levande kulturarv.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag hade faktiskt en fråga själv, men det kanske kommer att tas upp senare. Nu sa statsrådet att det inte ska bli någon diskussion. Jag hade en fråga om ryska och belarusiska idrottare i EU skulle komma upp här, men det gör det kanske inte.

Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Min bedömning är det inte kommer att tas upp på den här punkten. Däremot finns en informell lunchdiskussion där detta kommer att vara ett ämne för samtal.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Det kanske du kort kan ge lite information om senare, och då kanske man kan ställa en fråga.

Anf. 25 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Det kan jag göra.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 13, Främjande av idrottens fördelar för psykisk hälsa och välbefinnande. Det är en diskussionspunkt. Det är mandatet för en diskussion som statsrådet söker.

Anf. 27 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru ordförande! Vid rådets möte kommer det att hållas en diskussion om att främja idrottens fördelar för psykisk hälsa och välbefinnande. Inför diskussionen har det irländska ordförandeskapet presenterat ett diskussionsunderlag som lyfter fram fördelarna med idrott och fysisk aktivitet för den psykiska hälsan. Deltagandet ser olika ut i olika grupper. Det behövs ett stärkt arbete för att få fler i rörelse. Ordförandeskapet har presenterat tre frågor som diskussionen förväntas att fokusera på.

Den första frågan handlar om vilka de bästa metoderna är för att uppmuntra människor att delta i idrott för att främja sin psykiska hälsa och

sitt välbefinnande mot bakgrund av utmaningar såsom tidsbrist, begränsad tillgång och ojämlik könsfördelning.

Den andra frågan handlar om hur kunskap kan spridas om idrottens positiva effekter på psykisk hälsa till personer som redan är regelbundet fysiskt aktiva.

Den tredje frågan handlar om vad som skulle kunna göras på nationell nivå eller EU-nivå för att bättre stärka kopplingarna mellan en aktiv livsstil och psykisk hälsa och välbefinnande.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen välkomnar att det irländska ordförandeskapet har valt idrottens fördelar för psykisk hälsa och välbefinnande som tema för diskussionen.

Regeringen avser att i diskussionen redogöra för nationella insatser som regeringen har vidtagit för att främja psykisk hälsa genom idrott.

Regeringen anser att det på EU-nivå är värdefullt med kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt frivilligt samarbete mellan medlemsstater om att främja psykisk hälsa genom idrott och fysisk aktivitet.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 14 c under Övriga frågor, Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram – Information från Litauen.

Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Fru ordförande! När det kommer till dagordningspunkten Övriga frågor vill jag särskilt lyfta fram en fråga som har förts in mot slutet och som kanske inte har kommit nämnden till del. Jag vet inte om den har det.

Det handlar om att kommissionen har aviserat att den kommer att informera om och presentera ett meddelande om europeiska idrottsmodellen som en övrig fråga under rådsmötet. Det har precis kommit till vår kännedom. Kommissionen har inte än anmält denna punkt som övriga fråga då beslut om meddelandet ska fattas nästa vecka, men den har aviserat att det kommer att komma.

Regeringen avser, om det är lämpligt, att uttrycka stöd för arbetet med att stärka den europeiska idrottsmodellen och att välkomna kommissionens engagemang i denna fråga.

Punkten 14 c gäller det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Våren 2027 är Litauen ordförande i EU:s ministerråd. Vid denna punkt kommer det inkommande litauiska ordförandeskapet att helt enkelt informera om sina planer på idrottsområdet.

Vi kommer också att ha en punkt som handlar om den årliga lägesrapporten för 2026 om förenkling, genomförande och regelefterlevnad. Där väntas kommissionen att presentera den årliga lägesrapporten för 2026 om dessa punkter. Det är de övriga frågor som vi känner till i nuläget.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag måste erkänna, Ludvig Aspling från Sverigedemokraterna, att jag svarade fel på din fråga när vi hade Lotta Edholm här. Det var samma på den övriga punkten. Det handlar om det kommande ordförandeskapets arbetsprogram, alltså Litauens. Det som vi har uppe med EU-ministern är kommissionens arbetsprogram.

Regeringen fattar kollektiva beslut. Jag vet inte om vi under den här punkten kan ta upp om du hade något medskick eller om du kan ta upp det i annan ordning med Lotta Edholm, eftersom hon har gått nu. För att vara tydlig här, om det finns frågor, handlar det här om Litauens ordförandeskapsprogram.

Anf. 31 LUDVIG ASPLING (SD):

Det är lugnt.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Tack för det!

Vi tackar för informationen.

Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Ordföranden ställde en fråga och ville ha en liten orientering vad gäller ryska och belarusiska idrottare. Det kommer att vara en informell lunchdiskussion om detta på idrottsministermötet. Där kommer vi att jämföra vad olika länder gör och hur skeendena nu ser ut.

Vi har nu ordningen att CAS har underkänt Internationella ishockeyförbundets beslut om att exkludera ryssarna från internationella turneringar. Det är flera andra förbund internationellt som fattar beslut som går i den riktningen. Det är väldigt allvarligt och problematiskt.

Nu undersöker flera länder möjligheterna vad gäller vad staten kan göra och också vad olika förbund kan göra för att motverka den utvecklingen. Det kommer att vara en sådan diskussion på plats helt enkelt om detta.

En del av de rent konkreta frågorna hanteras i andra råd. Det gäller till exempel frågan om EU:s viseringskodex, som hanteras av migrationsministrarna. Men det kommer naturligtvis att vara möjligt för oss att samtala om den typen av frågor.

Det gäller inte minst relationen till de internationella idrottsförbunden. Den blir lite ansträngd i den mån de gör den här typen av öppningar för ryska och belarusiska idrottare.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Det är en informell lunchdiskussion, och det kommer inte att fattas några beslut. Tack för informationen!

Jag vill för vår del ändå säga att det är väldigt viktigt att vi är tydliga med att vi behöver hitta ett sätt att se till detta. Så länge Rysslands fullskaliga invasionskrig pågår ser vi det inte som lämpligt att vi har ryska och belarusiska idrottare inom EU.

Jag vill passa på att ställa en fråga. Statsrådet har om jag har förstått det rätt tillsammans med migrationsminister Johan Forssell initierat ett arbete att se över viseringsreglerna i EU. Hur går det med det?

Vi har sett att både Finland och Norge själva har bestämt sig för att se till att inte ryska och belarusiska idrottare kan tävla så länge invasionskriget pågår. Jag kan ändå passa på att ställa frågan som en information.

Anf. 35 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag delar helt ordförandens uppfattning. Det ryska aggressionskriget är helt fruktansvärt. Det drabbar dessutom hela den ukrainska idrotten, om man bara ser på den sektorn. Det är ukrainska elitaktiva som dör vid fronten. Deras infrastruktur förstörs, och deras möjlighet att träna undergrävs. Det är oerhört märkligt att de sedan ska ställas mot ryska idrottare i internationella sammanhang.

Hockeyn är ett slags epicentrum för hela den diskussionen. Det är kanske den idrott som är tydligast förknippad med Vladimir Putin och den ryska armén. Det ryska landslaget har stridsflyg på sina flaggor som de hänger upp i omklädningsrummet. Det är på den nivån. Sedan ska lagen ställas mot varandra.

Dessutom har vi situationen att Ukraina trots dessa förutsättningar har kvalificerat sig till VM. Sverige ska möta Ukraina i öppningsmatchen för svensk del, och så skulle i stället ryssarna stå på andra sidan. Det är en omöjlighet att tänka sig detta. Därför är det oerhört angeläget.

CAS-beslutet innebär att man mot dess vilja tvingar ishockeyförbundet att öppna frysningen. Det är otroligt beklagligt i det sammanhanget. Därför undersöker vi från svensk sida vad vi kan göra.

Lagstiftningen ser lite olika ut och förvaltningsmodellerna ser lite olika ut mellan länderna. Vi undersöker möjligheten att det finns något som vi kan göra för att stoppa ryska och belarusiska idrottare att resa in i Sverige vid internationella tävlingar, och då exempelvis Falu-VM.

Det är också så att Schengenreglerna gör att om man har ett visum till ett annat Schengenland kan Sverige sedan inte stoppa, utan då har vi den gemenskapen. Det är väldigt angeläget att få till stånd EU-regler som fungerar så att man inte bara kan exkludera ryska idrottare på individuell grund, det vill säga att det finns individuella skäl, utan även på gruppnivå. Det är detta vi har uppvaktat kommissionen med, det vill säga att man nu måste lägga på ett kol och ta fram de nya riktlinjerna – men så småningom också ny lagstiftning – på det här området. Det jobbar vi alltså med.

Jag har mycket kontakter med mina idrottsministerkollegor i likasinnade länder, framför allt med dem som liksom vi är väldigt engagerade – ja, helt enkelt duktiga – i hockey, för att ha mer av en gemensam hållning här. Det gäller länder som Finland, Kanada och så vidare.

Mycket arbete pågår alltså för att stötta våra förbund i deras, får man säga, rätt modiga ställningstagande. Det är modigt av svensk och nordisk idrottsrörelse att faktiskt inta den här hållningen i en omvärld som inte alltid har samma uppfattning. För oss är det en självklarhet, men när de reser till de internationella sammanhangen med den här uppfattningen är de inte i en kraftfull majoritet. Det har snarare ett pris, ska man veta. Men det är ett pris som de är beredda att betala, och det ska vi stötta så mycket vi kan.

Det var en lite längre utläggning, men jag ville bara förklara att det pågår mycket arbete för att hålla ihop likasinnade länder, sätta press på

internationella förbund och sätta press i EU-systemet för att vi ska få bättre verktyg att göra det vi vill.

Anf. 36 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack så mycket, ministern! Jag har absolut ingen fråga utan vill bara tacka för denna utläggning, för jag tycker att den var väldigt viktig. Jag hoppas att ni känner att ni har ett stort stöd för detta.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Därmed tackar vi för informationen, och vi tackar socialminister Jakob Forssmed med medarbetare för den här gången. Vi önskar lycka till på mötet i rådet, och vi önskar inte minst starka inlägg under den informella lunchdiskussionen på det tema vi senast diskuterade.

Anf. 38 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Tusen tack, fru ordförande och hela nämnden!

§ 3 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor
Statssekreterare Michaela Hollis
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 11–12 maj 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 19–20 november 2026

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Vi går in på ungdomsfrågorna, och vi har statssekreterare Michaela Hollis med medarbetare här. Varmt välkomna!

Vi börjar med en återrapport från mötet i rådet den 11–12 maj 2026.

Anf. 40 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Ordförande! Det är roligt att få vara här och träffa EU-nämnden igen.

Den 11 maj ägde ett formellt ministerrådsmöte rum i Bryssel för ministrar med ansvar för ungdomsfrågor. Jag hänvisar till den skriftliga rapporten från detta möte men svarar gärna på eventuella frågor från ledamöterna.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Ingen har begärt ordet, och vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 19–20 november 2026. Där kommer vi att hantera dagordningspunkterna 3, 4 och 5 samt 9 a–c.

Vi börjar med dagordningspunkt 3, Slutsatser om att ge ungdomar egenmakt i en föränderlig informationsmiljö. Det gäller rådsslutsatser, och statssekreteraren söker därmed mandat för beslut.

Anf. 42 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Fru ordförande! Under denna dagordningspunkt förväntas rådet godkänna rådsslutsatser om att ge ungdomar egenmakt i en föränderlig informationsmiljö. Det väntas ingen diskussion under denna dagordningspunkt.

Slutsatserna har koppling till det fjärde ungdomsmålet i EU:s nuvarande ungdomsstrategi för 2019–2027. Målet heter Information och konstruktiv dialog.

I rådsslutsatserna lyfts risker som unga möter i den digitala informationsmiljön, till exempel vilseledande och polariserande innehåll, nätmobbning, nättrakasserier och annat som kan påverka ungas välbefinnande, psykiska hälsa, sociala liv med mera. Genom bland annat stärkt digital kompetens, mediekompetens och AI-kompetens får unga bättre förutsättningar att möta de nämnda riskerna och delta aktivt i demokratin och samhällslivet.

Medlemsstaterna uppmuntras bland annat att utveckla ett strategiskt förhållningssätt för att hantera utmaningar i informationsmiljön och involvera unga i den processen. Medlemsstaterna och kommissionen uppmuntras bland annat att främja och utveckla initiativ med inriktning på kritiskt tänkande, digital kompetens och mediekompetens. Kommissionen uppmuntras bland annat att underlätta utbyte av goda exempel och

forskning om ungas motståndskraft mot otillbörlig påverkan, desinformation och felaktig information.

Under förhandlingarna har regeringen bland annat verkat för att uppmärksamma informationsmiljöns påverkan på ungas psykiska hälsa och sociala liv. Regeringen har vidare verkat för att ta tillvara möjligheterna inom befintliga EU-program för att bland annat stärka ungas mediekunnighet och digitala kompetens.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna. Regeringen välkomnar att rådsslutsatserna lyfter vikten av att stärka unga i en föränderlig informationsmiljö, inte minst inom artificiell intelligens, för att rusta unga att kunna delta aktivt i demokratin och samhällslivet.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Eftersom ingen begär ordet verkar det finnas stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om främjande av utrymmen för ungdomar i Europa. Även denna punkt rör rådsslutsatser, och statssekreteraren söker därmed mandat för beslut.

Anf. 44 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Under denna dagordningspunkt väntas rådet godkänna rådsslutsatser om främjande av utrymmen för ungdomar i Europa. Det väntas ingen särskild diskussion under denna dagordningspunkt.

Utrymmen för ungdomar beskrivs i EU:s ungdomsstrategi för 2019–2027 som ungdomsledda anläggningar och infrastrukturer som ger unga demokratiska möjligheter att påverka beslutsprocesser. I slutsatserna ligger fokus på fysiska utrymmen för unga även om virtuella sådana också anges vara betydelsefulla. Bland annat lyfter man fram de möjligheter till personlig interaktion, social inkludering med mera som fysiska utrymmen kan erbjuda unga i en tid av ökad digitalisering.

I rådsslutsatserna uppmuntras medlemsstaterna bland annat att arbeta strategiskt på olika nivåer i samhället och involvera ungdomsorganisationer, ungdomsarbetare och ungdomar i arbetet. Kommissionen uppmuntras bland annat att främja kunskapsutbyte och utbyte av bästa praxis för att stödja medlemsstaterna i arbetet med ungdomsutrymmen.

Regeringen har i förhandlingarna bland annat verkat för att slutsatserna ska belysa den roll som fysiska mötesplatser har i arbetet med att främja ungas psykiska hälsa, välbefinnande och fysiska aktivitet i en tid av ökad skärmanvändning bland unga. Regeringen har vidare stöttat att slutsatserna ska beakta att gruppen unga är heterogen och har olika förutsättningar.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna. Regeringen välkomnar inriktningen i slutsatserna om att främja utrymmen för unga samt att särskilt fokus ligger på fysiska utrymmen i en tid av ökad digitalisering och skärmanvändning.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför det här sammanträdet.

Anf. 45 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har ingenting emot det här, men om man ska vara lite krass: Tycker regeringen verkligen att vi behöver ha en överstatlig union för att tipsa om hur man fixar en fritidsgård? Jag känner kanske att det finns lite större problem att fokusera på just nu.

Anf. 46 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Tack så mycket för frågan! Regeringen har deltagit i diskussionerna, och inriktningen har väl varit att det inte ska vara någon överstatlig del men att detta ändå kan vara ett sätt att diskutera hur man kan inkludera ungdomar i hela unionen, vilket regeringen tycker att det är angeläget att man gör. Där har vi alltså bidragit på det sättet.

Vill någon av mina medarbetare lyfta fram något annat? Nej.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Ungdomsarbetets framtida roll i EU. Detta är en diskussionspunkt, och statssekreteraren söker därmed mandat inför diskussionen.

Anf. 48 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Fru ordförande! Under den här punkten kommer det att hållas en diskussion om den framtida rollen för ungdomsarbete i EU.

Ungdomsarbete eller ungdomsverksamhet är ett brett begrepp som bland annat syftar till att ge ungdomar kompetens att aktivt delta i samhället och beslutsfattandet. Det kan se olika ut i olika länder hur ungdomsarbete är organiserat; i Sverige kan det till exempel handla om öppen fritidsverksamhet.

I det diskussionsunderlag som ordförandeskapet har tagit fram inför mötet redogörs bland annat för ungdomsarbetets fortsatta betydelse i den alltmer komplexa sociala, politiska och digitala miljö som unga möter. Diskussionen tar sikte på hur EU:s nästa ungdomsstrategi, efter 2027, kan stärka och stödja ungdomsarbete på europeisk respektive nationell nivå.

Med det går jag över till att samråda om regeringens ståndpunkt.

Regeringen välkomnar att ordförandeskapet valt att lyfta den framtida rollen för ungdomsarbete i EU med fokus på EU:s ungdomsstrategi efter 2027. Regeringen anser att ungdomsarbetet har en viktig roll i att stötta unga utifrån deras olika förutsättningar, önskemål och behov.

Regeringen anser att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna ska respekteras, inklusive de nationella befogenheterna på ungdomsområdet. Det är därför viktigt att i kommande strategi ta hänsyn till att ungdomsarbete styrs och organiseras på olika sätt och på olika nivåer i medlemsstaterna. Strategin kan vara vägledande för ungdomsarbetet i medlemsländerna och stödja utbytet av god praxis.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag ger ordet till mig själv.

Jag vill bara säga att vi delar synen att det är väldigt viktigt att man hittar möjligheterna till lärande genom aktiviteter av social, kulturell och pedagogisk natur som genomförs av, med och för unga.

En av de viktiga delarna i att få till ungdomsutbytet och kunna stimulera det har ju varit Erasmus plus, Connect och så vidare. Jag tyckte inte att statssekreteraren sa så mycket om det, så jag vill ändå ställa frågan. Vi anser att det är viktigt att statssekreteraren lyfter i diskussionen att det är viktigt att det här finns kvar för unga i EU även i framtiden.

Anf. 50 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Fru ordförande! Vad gäller Erasmus plus har jag varit i kulturutskottet och informerat om hur arbetet med det går. Det är inte föremål för samråd med EU-nämnden nu, men vi kommer att återkomma gällande det. Det kommer nämligen att komma en ny förordning kring Erasmus plus, och där har vi varit aktiva gällande att vi anser att ungdomsdelen ska vara lika stor som den har varit.

Nu har Europeiska solidaritetskåren också tagits tillbaka in i ungdomsdelen. Därför har vi väl ändå tyckt att vi verkligen behöver behålla eller utöka vår del, även om utbildning såklart är den stora delen i Erasmus plus-programmet. En viktig del i ungdomsdelen är just utbytet, som ordföranden nämner.

En annan viktig del är att också kandidatländer får ta del av detta. Att man kan ha ett ungdomsutbyte tycker jag kan ses som en del i närmandet till EU. Det är vi positiva till.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9 a–c, som ligger under Övriga frågor. Vi tar dem därför tillsammans. 9 a handlar om resultaten av diskussionerna vid det informella frukostmötet inom EU:s ungdomsdialog, 9 b handlar om den årliga lägesrapporten om 2026 om förenkling, genomförande och efterlevnad och 9 c handlar om det kommande ordförandeskapets arbetsprogram. Vi ska vara tydliga med att det är Litauens ordförandeskapsprogram. Det är som sagt informationspunkter.

Anf. 52 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS:

Fru ordförande! Jag har inget att tillägga. Men jag svarar såklart på frågor om sådana finns.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för den här gången i EU-nämnden och önskar lycka till på mötet i rådet.

§ 4 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor
Statssekreterare Karin Svanborg-Sjövall
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 11–12 maj 2026
Återrapport från informellt ministermöte den 1–2 juni 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom, kultur och idrott den 19–20 november 2026

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Karin Svanborg-Sjövall med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 11–12 maj 2026 och återrapport från det informella ministermötet den 1–2 juni 2026.

Anf. 55 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL:

Fru ordförande! God morgon! Rådet godkände under mötet en partiell allmän riktlinje inför fortsatta förhandlingar om förordningen för programmet AgoraEU 2028–2034.

Under mötet hölls också en riktlinjedebatt om arbetsplanen för kultur 2027–2030, som ett inspel inför de efterföljande förhandlingarna i rådet. Sverige uttryckte att den gemensamma förklaringen Europa för kultur – kultur för Europa kan avlasta arbetsplanen och lyfte även fram konstnärlig frihet och innovativa finansieringsmodeller som möjliga teman för arbetsplanen.

Jag kommer att återkomma till arbetsplanen, eftersom den nu under mötet den 20 november ska godkännas efter höstens förhandlingar.

Under Övriga frågor ställde Sverige sig bakom den lettiska delegationens informationspunkt om de implikationer som Rysslands deltagande vid Venedigbiennalen har medfört. Flera medlemsstater underströk att Ryssland inte bör inkluderas i kulturevenemang så länge kriget pågår.

För ytterligare information om detta vill jag hänvisa till den fullständiga rapport från mötet som har lämnats till nämnden.

När det gäller återrapporten från det informella ministermötet deltog jag den 1–2 juni i det informella kulturministermötet i Nicosia, som alltså anordnades av det cypriotiska ordförandeskapet. Mötet var uppdelat i två teman med tillhörande rundabordssamtal. Det ena handlade om kulturella rättigheter, kreativitet och artificiell intelligens. Det andra handlade om illegal handel med kulturföremål.

Under rundabordssamtalet om AI lyftes både möjligheter och utmaningar fram. Möjligheter som togs upp var exempelvis digitala hjälpmedel och spridning av kulturella uttryck. Och utmaningar som togs upp var bland annat kulturarbetares rätt till ersättning, teknikföretagens skyldigheter men också risken att språk missgynnas i digitala format.

Jag tog tillfället i akt att berätta om Sveriges nya AI-strategi och den nationella samordnaren för svenska språkmodeller.

Under rundabordssamtalet om illegal handel lyftes EU fram som den internationella aktör som har kommit absolut längst i kampen mot illegal handel med kulturföremål. De positiva effekterna av utveckling av AI-teknik inom det området lyftes fram särskilt.

När det gäller ytterligare information om detta vill jag, för den som är nyfiken på att höra mer, även här hänvisa till den fullständiga rapport som har lämnats till nämnden.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för de återrapporterna! Vi tackar även för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 19–20 november och ska hantera dagordningspunkterna 10, 11 samt 14, som är Övriga frågor. Vi börjar med dagordningspunkt 10, Förordningen om digitala miljöer som är ansvarsfulla och kan ställas till svars. Det handlar om EU KIDS ACT. Det är en diskussionspunkt, och det är mandat för diskussion som statssekreteraren söker.

Anf. 57 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL:

Vid rådsmötet den 20 november planeras en riktlinjedebatt om kommissionens förslag till förordning om digitala miljöer som är ansvarsfulla och kan ställas till svars, EU KIDS ACT. Riktlinjedebatten kommer att ta avstamp i en lägesrapport om förhandlingarna om det irländska ordförandeskapets förslag och ett diskussionsunderlag som också har tagits fram av ordförandeskapet.

Syftet med riktlinjedebatten är att ge en generell inriktning för de fortsatta förhandlingarna. Medlemsstaterna kommer att få möjlighet att föra fram initiala reaktioner på förslaget och förslagets övergripande mål, det vill säga att säkerställa minderårigas säkerhet, trygghet och integritet online. Medlemsstaterna kommer även att få möjlighet att framföra initiala synpunkter på den del i förordningen där det ställs krav på inbyggd säkerhet, det som kallas safety by design.

Regeringen avser att tacka det irländska ordförandeskapet för lägesrapporten och välkomna att en riktlinjedebatt hålls om förordningsförslaget. Under riktlinjedebatten avser regeringen att framföra att frågan om stärkt skydd för minderåriga online är en högt prioriterad fråga för Sverige och att regeringen därför välkomnar förslagets övergripande syfte, nämligen att bidra till en väl fungerande inre marknad och stärka skyddet för minderåriga online i EU.

Regeringen avser även att framföra att regeringen ser positivt på att de leverantörer som omfattas av förslaget får ett utökat och förtydligat ansvar för att säkerställa att deras tjänster och system är utformade på ett sådant sätt som gör dem säkra att använda för minderåriga, särskilt eftersom den tekniska utvecklingen på området och kanske i synnerhet inom AI går rasande snabbt.

Regeringen ser vidare positivt på att kommissionen tagit initiativ till en EU-gemensam åldersgräns, så att frågan övervägs på EU-nivå. Regeringen kommer dock att vara tydlig med att förslaget kommer att behöva analyseras mycket noga, inte minst i förhållande till grundläggande fri- och rättigheter – särskilt skyddet för den personliga integriteten – yttrande- och informationsfriheten för minderåriga men också de svenska grundlagarna. Vi ser att det är mycket viktigt att verka för att det slutliga resultatet är just förenligt med grundlagarna.

Vi ser vidare att det i det här arbetet kommer att vara viktigt att beakta rättigheterna för barn i särskilt utsatta situationer, till exempel barn med

funktionsnedsättning, våldsutsatta barn, barn som är utsatta för hedersförtryck eller placerade barn. Det handlar bland annat om förordningens krav på föräldrakontroll och olika tillgänglighetsaspekter.

Slutligen kommer regeringen att framföra att det är viktigt att förordningens regler utformas så att det inte ställs oproportionerliga krav på de leverantörer som omfattas av förordningen och att förordningen medger en effektiv nationell tillsyn.

Anf. 58 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag tackar för informationen.

Det finns ganska mycket att säga om det här, men det jag ser som mest problematiskt när jag tittar på de här papperen är den tekniska lösning som man använder. Kommissionen stoppar nämligen redan nu nationella tekniska lösningar för att verifiera ålder i sociala medier-appar, på grund av att det finns en gemensam europeisk regel. En grundläggande princip är ju att Europarätten har företräde. Det betyder att när EU reglerar vilken teknik som ska användas för att verifiera ålder kan inte medlemsstaterna göra samma sak, utan de måste hålla sig till kommissionens metod.

Om vi tittar i EDRi-systemet ser vi att nollkunskapsbevis just nu bara är en rekommendation, inte ett krav. Man måste inte använda sig av nollkunskapsbevis för att bli godkänd som en tjänst som verifierar ålder. Dessutom är tjänster gränsöverskridande, och därför måste personer som befinner sig i Sverige kunna använda en åldersverifieringstjänst som är utfärdad av ett annat land, någon annanstans i EU.

Sammantaget innebär detta ganska stora tekniska risker för att identiteten kommer att läcka ut. Och det har vi redan sett. När den första verifieringstjänsten lanserades tog det tre dagar innan den hackades och användardata läckte ut. Om det skulle hända efter att detta blir krav har vi jättestora problem. Jag tycker att man ska kunna uttrycka sig anonymt på nätet. Det är en grundläggande rättighet och en jätteviktig funktion i ett demokratiskt samhälle att man ska kunna prata om saker utan att behöva gå ut med sin identitet.

När det gäller meddelarfriheten blir det också lite knepigt. Folk som rapporterar till journalister sitter oftast inte och skriver mejl i dag. Nästan all information som flödar till journalister kommer i dag via kommunikationsappar, som kommer att omfattas av detta förslag. Det gör att någon kommer att få möjligheter att lista ut vem personen som har lämnat information är, till exempel om det pågår en polisutredning mot en journalist och man börjar titta i journalistens telefon. Det krockar litegrann med meddelarfriheten, som är grundlagsstadgad. Vi är alltså oroliga över den tekniska lösningen.

Det finns något som jag tycker är väldigt konstigt. Ett grannland, Storbritannien, är betydligt längre fram i denna process. De har sådana här regler i dag. Det har ni säkert koll på. Men de har i stället en lösning som bygger på en viss målsättning utan metod. Där kan man använda olika tekniska lösningar för att verifiera ålder, bara de fungerar. Men man reglerar inte i lag hur det ska gå till.

Förslaget som ligger nu innebär att det blir en standardiserad teknisk lösning som alla måste använda och som inte är säker. Vi vet redan att den inte är säker, eftersom den inte har fungerat. Det finns inte heller några utsikter för att den kommer att fungera.

Vad gäller förslagets syften och så vidare håller jag som förälder såklart med. De materiella kraven, till exempel på att sociala medie-funktioner ska vara icke beroendeframkallande, icke skadliga och så vidare är jättebra. Det kan vi såklart stå bakom. I den delen ser vi inga problem.

Åldersgränser är vi också öppna för, även om vi tycker att det ska regleras på nationell nivå. EU reglerar inte åldersgränser i vanliga fall. Det finns inte ett enda fall med en åldersgräns som är stadgad i EU-rätten. Det närmaste man kommer är körkortsdirektivet, men det är inte en hård åldersgräns för något utan en miniminivå på vissa körkort.

Sammantaget skulle jag vilja ställa följande fråga. Hur garanterar man människors rätt till anonymitet på nätet, givet att förordningen innehåller en specifik teknisk lösning som alla måste följa och som ingen kan ersätta med en nationell lösning?

Anf. 59 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Fru ordförande! Jag tackar för redogörelsen.

Jag uppskattar att regeringen betonar den personliga integriteten i sitt förslag till ståndpunkt. Jag ställer mig givetvis mig bakom det som Ludvig Aspling nyss har anfört och frågat, men jag tänkte komplettera lite.

Det finns lite olika följdfrågor, och jag undrar om regeringen har tagit ställning till dem. En fråga berördes nyss, nämligen hur åldersverifieringen har implementerats i andra länder. Där finns exemplet med Australien. Där har man haft åldersverifiering, men det har visat sig att inom tre månader hade den absoluta majoriteten av målgruppen ungdomar kringgått verifieringen. De gjorde det genom att antingen verifiera sig på ett falskt sätt eller genom att använda sig av VPN-tjänster. Har regeringen tagit ställning till metod? Är det biometri eller identitetsbevis som ska användas?

Om det är identitetsbevis som ska användas, undrar jag om man har tagit hänsyn till att det innebär en livslång kartläggning av till exempel partipolitiska, eller politiska, åsikter eller preferenser generellt som sedan kan användas i alla tänkbara syften, alltifrån personligt anpassad marknadsföring livet ut till kartläggning av politiska åsikter?

Min nästa fråga gäller om VPN-tjänster kommer att begränsas i nästa steg för att stärka den sortens politik.

Jag vet att det var många frågor, men jag har en sista fråga där det kan räcka med en kommentar. Har man analyserat riskerna med att målgruppen, det vill säga de unga, förflyttas till plattformar som inte har någon moderering alls? Det kommer att finnas en rad olika tjänster och plattformar som helt struntar i alla regler, och de kommer att finnas tillgängliga även efter att förordningen införs.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag har ytterligare några frågeställare. Jag vet inte om statssekreteraren själv vill säga detta, men det kan vara bra för EU-nämnden att veta att det vi hanterar nu är kommande möte nästa vecka. Det är samråd inför det mötet. Sedan är det väl planerat överläggningar om hela paketet med ansvarigt utskott. Det är generell information.

Anf. 61 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången av

regeringens utgångspunkt, som vi till stora delar instämmer i.

Det handlar om att tjänsteföretag ska visa att deras tjänster är tillämpade för barn. Vi i Vänsterpartiet välkomnar att det görs något mot skadliga och beroendeframkallande algoritmer som riktar sig mot barn, det vill säga steg tas för att öka deras trygghet. Men vi oroas av att tidigare försök har visat att åldersverifiering följs av en hel del problem och att krav på ökat föräldraansvar tar ansvaret från techjättarna, trots att det är techjättarnas ansvar att skapa säkra produkter för barn.

Vi är också för åldersgränser, men vi oroas av att konsekvenserna av att barns och ungdomars tillgång till positiva sociala interaktioner begränsas, som ni var inne på. Här tänker vi att även hbtq-ungdomar kan nämnas.

Anf. 62 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för dragningen.

Jag kan kortfattat säga att jag instämmer i oron som lyfts fram. Även om det finns ett gott syfte är rätten till privat kommunikation en viktig del. Erfarenheten av diskussionen som uppstod i samband med chat control är något att ta till sig. Jag vet att frågan kommer att tas upp senare, men det kan ändå vara värt att ta tillfället i akt att uttrycka den oro som vi också känner.

Anf. 63 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag tackar för dragningen.

Vi känner väl samma oro. Vi är absolut för en åldersgräns. Den är bra. Vi tycker också att det är oerhört viktigt att man kontrollerar och ålägger ansvarsutkrävande från techjättar. Det är superviktigt.

Men sedan är det frågan om id-kontroll, inte minst när det handlar om att specificera teknik och de cyberangrepp som har skett i närtid. De gör systemen sköra. Vi är skeptiska av två skäl, nämligen tekniken och att vi inte tycker att det ska vara id-tvång. Det är samma resonemang som inför chat control.

Anf. 64 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL:

Jag tackar för alla frågor.

Jag noterar att det verkar finnas en enighet i rummet om att det finns känsliga aspekter som väger tungt. Det är få som misstycker mot det övergripande syftet, nämligen att stärka skyddet för barn eller att undvika en fragmentisering av den inre marknaden.

Sverige har hela tiden varit tydligt med att det finns problem med grundlagen som vi behöver titta noga på, där integritetsfrågorna förstås är framträdande. Det har varit en nationell utredning som har tittat på åldersgränser, och utredningen har skickats ut på remiss. Där har det också kommit en hel del synpunkter, som vi förstås lär oss mycket av i processen.

Jag vill skicka med att Sverige inte är ensamt om att föra diskussionen på hemmaplan. Samtliga medlemsländer har lämnat granskningsreservationer, och det har varit en framträdande del av diskussionerna hur man ska upprätthålla en fungerande balans mellan olika fullt legitima värden. Där ligger, som vanligt, djävulen mycket i detaljerna från den tekniska lösningen till hur man faktiskt formulerar sig i själva förordningen.

Låt oss titta på förslaget till förordning, som rör just den personliga integriteten. En utgångspunkt i detta tidiga skede är ändå att man ska ha särskilda dataskyddsregler för ålderssäkringen som ska innebära att man inte ska kunna identifiera användarna. Sedan kommer det att bli en lång diskussion om hur den tekniska lösningen i sin tur ska säkerställa detta, men jag vill egentligen bara understryka att det är en del av det förslag som finns.

Har vi tagit ställning till en specifik metod? Det är kanske lite tidigt för regeringen att göra det i det här skedet. Det preliminära förslaget som lades fram i den audiovisuella rådsarbetsgruppen kom den 2 oktober. Det är fortfarande tidigt för oss att skarpt ta ställning till de delarna, utan det är framför allt inför riktlinjedebatten som vi har diskuterat det övergripande syftet.

Som ordföranden också påpekade kommer det att bli en överläggning i konstitutionsutskottet i december, när vi dessutom har haft ett samråd. Vi kommer att kalla till två samråd i Kulturdepartementet med berörda parter för att inhämta synpunkter på det förslag som ligger. När vi har haft de samråden kommer vi förstås att ta hänsyn till dem inför överläggningen eftersom de sannolikt kommer att ha en viss påverkan på våra ställningstaganden.

Anf. 65 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag tackar för informationen.

Jag förstår att vi befinner oss i ett tidigt skede, och vi ska ha en överläggning i KU – absolut.

Det jag skulle vilja se i regeringens ståndpunkt är att de två frågor som jag har lyft tidigare nämns. Den ena frågan är anonymitet. Nu nämns personlig integritet, och det är bra men kan bli tydligare. Anonymitet är den springande punkten. Ska man kunna vara anonym på nätet eller inte? Där är risken så otroligt viktig.

Problemet nu är att även om man nu lyckas fixa en vattentät teknisk lösning är det fortfarande risken att få sin identitet läckt som gör att Europa kommer att bli tystare. Man kommer aldrig att kunna lita på den tekniska lösningen eftersom den redan har fejlat en gång. Det blir naturligtvis ännu värre om det införs en gemensam teknisk lösning och den fejlar en gång till. Med tanke på it-problemen som har uppstått speciellt de senaste månaderna – AI-hjälpt hackning och så vidare – finns det en extrem risk att även nästa steg i detta kommer att fejla, identiteter kommer att läcka och folk kommer inte att våga uttrycka sig på nätet eftersom de inte vet om deras identitet kommer att läcka. Ni skriver inte om dessa problem i regeringens ståndpunkt, och det är för mig det absolut viktigaste.

Här anmäler jag avvikande mening.

Låt mig specifikt säga att en gemensam teknisk lösning inte bör vara vägen framåt. Om det är så att man absolut måste genomföra detta ska det vara upp till medlemsstaterna att ordna egna tekniska lösningar själva. Jag tror att vi kan garantera integriteten mycket bättre själva.

Det ni säger låter bra, nämligen att flera medlemsstater har tagit upp problemen. Det vet inte jag. Det kan inte jag se. Men jag kan se remiss-pm:et som finns med i handlingarna, som har gått ut till intresserade parter. Det var ingen kioskvältare. Anonymitet på nätet var inte något som någon tog upp; inte heller problemen med den tekniska lösningen. Jag vet inte

om frågan är så uppmärksammad som ni säger. Det ser inte ut så. Sedan kanske medlemsstaterna tycker att den är viktig, och det vore jättebra.

Visst är det så att ni ska svara på punkt 1 under rubriken ”Questions for Ministers” i diskussions-pm:et på tre minuter på mötet? Frågan lyder: ”What are your initial reactions to the proposal for the EU KIDS ACT, including how it addresses children’s rights to safety, security and privacy online, as well as their rights of access and communication?”

Jag tycker att svaret ska vara att vår initiala reaktion är att vi inte ska ha en gemensam teknisk lösning eftersom den innebär en stor risk. Jag anser att om det inte går att garantera anonymitet på nätet ska vi inte gå vidare med det här.

Jag anmäler alltså avvikande mening.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Vi är då redo att sammanfatta.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt aviserad från Sverigedemokraterna, enligt det Ludvig Aspling föredrog.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Resolution om EU:s arbetsplan för kultur 2027–2030. Det här är en beslutspunkt. En resolution ska godkännas, och det är mandat för beslut som statssekreteraren söker här.

Anf. 67 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL:

Vid rådsmötet den 20 november planeras antagande av en rådsresolution, som nämndes tidigare. Arbetsplanen består av en blandning av icke-bindande insatser, bland annat om åtaganden som kommande åtta rådsordförandeskap ska göra. Det handlar om prioriteringar som medlemsstaterna kan mötas i. Arbetsplanerna ska också söka synergier med kommissionens olika initiativ.

Den nya arbetsplanen bekräftar och bygger på den gemensamma förklaringen Europa för kultur – kultur för Europa som har skrivits under av Europaparlamentet, rådet och kommissionen och som överlades med riksdagen i februari.

I resolutionen om den nya arbetsplanen föreslås fyra brett hållna fokusområden för att strukturera insatserna i arbetsplanen. Fokusområdena speglar bland annat innehållet i den gemensamma förklaringen.

Områdena har följande rubriker:

- Stärka europeiska värden, kulturella rättigheter och konstnärlig frihet
- Stärka konstnärer och kulturarbetare och stötta människor och samhälle
- Kultur och konkurrenskraft, motståndskraft, innovation, hållbarhet och sammanhållning
- Internationella kulturella relationer och partnerskap.

Medlemsstaterna uppmanas att beakta dessa områden i utvecklandet av nationell kulturpolitik men också att överväga samarbetsmöjligheter mellan medlemsstater. Det betonas dock särskilt att detta är helt frivilligt och att insatserna inte heller ska leda till ökad administrativ börda. Därtill

betonar man vikten av flexibilitet och anpassningsbarhet när det gäller insatserna.

I resolutionen lyfter man också fram förslag på konkreta insatser som expertgrupper, nätverk och workshoppar samt inventering av tidigare insatser och olika ordförandeskapsinitiativ, såsom konferenser.

Under förhandlingen i rådsarbetsgruppen för kultur har Sverige framfört preliminära ståndpunkter som varit i linje med den ståndpunkt som överlades med kulturutskottet om den gemensamma förklaringen. Sverige har därmed framfört att den gemensamma förklaringen kan avlasta arbetsplanerna något och att konstnärlig frihet, som särskilt tas upp i den gemensamma förklaringen, är ett intressant område att se vidare på. Kulturutskottet informerades om förhandlingarna den 20 oktober.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom ett godtagande av resolutionen om EU:s arbetsplan för kultur 2027–2030.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då går vi till dagordningspunkt 14, Övriga frågor. Det är en informationspunkt. Under punkten finns punkterna a och b samt en ny övrig fråga. A-frågan handlar om förlängning av unionsinsatsen Europeisk kulturhuvudstad, b-frågan är Litauens kommande ordförandeskaps arbetsprogram och den nya frågan gäller Arkitekturbiennalen 2027. Detta är vad jag har noterat.

Vi hanterar punkterna samlat.

Anf. 69 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL:

När det gäller förlängning av unionsinsatsen avser inte Sverige att göra något inlägg.

På den punkt som rör Ryssland och Arkitekturbiennalen har regeringen för avsikt att ställa sig bakom uttalandet eftersom det ligger i linje med Sveriges politik gentemot Ryssland.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi tackar också statssekreteraren med medarbetare för den här gången och önskar lycka till på rådet. Tack så mycket!

§ 5 Utrikes frågor – försvar
Försvarsminister Pål Jonson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – försvar den 28 september 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – försvar den 17 november 2026

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi låta försvarsminister Pål Jonson med medarbetare ta plats. Vi ska hantera en återrapport och sedan information och samråd.

Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 28 september.

Anf. 72 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Jag har ingenting att tillägga utöver den skriftliga rapport som delgivits riksdagen.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Och vi går in på information och samråd inför mötet i rådet den 17 november 2026. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Aktuella frågor, som är en informationspunkt.

Jag ger ordet till statsrådet om det är något han vill säga på den punkten.

Anf. 74 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Det har inte kommit någon övrig information på den punkten som vi är bekanta med.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Säkerhets- och försvarsaspekter av förbindelserna mellan EU och Kina. Detta är en diskussionspunkt, och försvarsministern söker mandat för den diskussionen här.

Anf. 76 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! För ordningens skull vill jag dra dagordningen i dess helhet innan jag går in på den specifika Kinapunkten.

Det är alltså fyra punkter på dagordningen. Precis som fru ordförande har sagt är det Aktuella frågor, Säkerhets- och försvarspolitiska aspekter av relationen mellan EU och Kina, EU:s stöd till Ukraina och Transatlantisk säkerhet och transatlantiskt försvar. Den första dagordningspunkten är alltså en informationspunkt.

Fru ordförande! Den första diskussionspunkten handlar alltså om säkerhets- och försvarspolitiska aspekter av relationen mellan EU och Kina. Regeringen avser vid mötet att fokusera på tre frågor.

För det första kommer jag att betona vikten av att EU genom riktade sanktioner höjer insatserna för Kinas möjliggörande av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Kina bidrar i dag på flera sätt till Rysslands krigföringsförmåga och militära återuppbyggnad. Detta måste få kännbara konsekvenser.

För det andra kommer regeringen att betona vikten av att EU och dess medlemsstater behöver bli tydligare med att Kina fortsatt är en möjliggörare av Rysslands aggression mot Ukraina och utgör ett hot mot EU:s gemensamma säkerhet. Jag kommer därför vid mötet att understryka behovet av att använda starka och koherenta uttalanden som speglar detta.

För det tredje avser regeringen att även i fortsättningen verka för att EU reducerar sina kritiska beroenden i förhållande till Kina. Regeringen kommer att betona att detta arbete behöver ske tillsammans med partnerländer, inte minst likasinnade länder i den indopacifiska regionen.

Anf. 77 MARKUS SELIN (S):

Fru ordförande! I grunden är detta bra och tydligt. Nu ska vi inte göra detta till ett heldagsseminarium om Kina. Vi hade ju statssekreterare Sandwall i utskottet i går, och vi har haft goda möjligheter att uttrycka vår oro inför det som händer just nu.

Det viktiga har försvarsministern redan sagt, och det ryms ju i regeringens ståndpunkt. Men detta går alltså rakt in i kriget i Ukraina. Detta vill vi bara understryka.

Resten får vi väl lämna till ett annat seminarium. Det handlar om Kinas upprustning, kapprustning och våra strategiska beroenden liksom om konsekvenserna av en eventuell blockad eller ett eventuellt väpnat angrepp mot Taiwan. Det handlar om Kinas kärnvapentriad och vad som har hänt med all militär tekniköverföring. Kina har världens största militära flotta. Vad ska man ha den till – att försvara sitt kinesiska territorium?

Detta var bara ett medskick. För att vinna lite tid avbryter jag mig själv här.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi kan väl konstatera att det är en viktig diskussion om de säkerhetsutmaningar som Kina utgör.

Anf. 79 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Jag instämmer med både Markus Selin och fru ordförande, kopplat till de bredare frågeställningarna. Men låt mig vara konkret. Att minska beroendet av Kina kan handla om kritiska jordarter och metaller eller om halvledare. Det kan också handla om att vi behöver bygga ut samarbetet med andra länder i den indopacifiska regionen, så kallade strategiska partnerskap. Detta kommer vi också att ta upp i en mer genomarbetad version, kopplad till det anförande jag ska hålla, så att nämnden blir bekant med detta.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 5, EU:s stöd till Ukraina. Också detta är en diskussionspunkt, och det som försvarsministern söker här är alltså mandat inför diskussion.

Anf. 81 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Den andra diskussionspunkten gäller som sagt EU:s militära stöd till Ukraina. Ukrainas försvarsminister väntas också delta under hela denna agendapunkt.

Ukraina står inför sin tuffaste vinter hittills. Bristen på luftförsvar är särskilt allvarlig. Regeringen kommer därför att betona vikten av att stöd inom luftförsvar prioriteras.

Ukraina har stora finansieringsbehov för 2027 och behöver stöd för att täcka de militära behoven. Regeringen avser därför vid mötet att uppmana kommissionen att så snart som möjligt presentera förslag på ytterligare stöd för 2027.

Regeringen anser fortsatt att EU behöver gå längre i användandet av de frysta ryska tillgångarna. Samtidigt måste EU säkerställa att de finansieringsinstrument som finns nyttjas för stödet till Ukraina. Jag avser därför att poängtera att den kommande budgeten för den europeiska fredsfaciliteten för åren 2028–2034 behöver inbegripa substantiellt stöd till Ukraina.

De tidigare blockerade medlen inom den europeiska fredsfaciliteten måste skyndsamt betalas ut till medlemsstaterna för ersättning av tidigare donationer. Detta är nödvändigt för att kunna frigöra mer medel till stöd för Ukraina på nationell nivå.

Regeringen avser även vid mötet att framhålla vikten av att fortsätta ansträngningarna att fördjupa EU:s försvarsindustriella samarbete med Ukraina och att integrera Ukraina i den europeiska försvarsindustriella basen. Ramverket och det nödvändiga beslutet finns på plats, men arbetet går för långsamt. Vi behöver därför identifiera och ta bort hinder för ett fördjupat samarbete.

Kommissionen har också aviserat ett försvarsindustriellt partnerskap med Ukraina. Partnerskapet syftar till att påskynda integreringen och skapa synergier mellan tillgängliga försvarsindustriella initiativ, såsom EU:s stödlån till Ukraina, Safe, och EU:s försvarsindustriella program, Edip. Regeringen ser positivt på detta men avser att betona vikten av att Ukrainas behov är styrande i ett sådant partnerskap.

Anf. 82 MARKUS SELIN (S):

Fru ordförande! I grunden har vi inget emot detta. Vi önskar all lycka till, för Ukrainas sak är vår sak.

I går hade vi ju goda möjligheter att vädra och dryfta saker och ting. Men vi uppfann en liten devis från Socialdemokraternas håll för att betona något som jag tror att även försvarsministern har med sig in i samtalen. Det handlar om att gå ”från konferens till leverans”.

EU har ju många verktyg och instrument. Det får inte bli – som det har varit de senaste åren – bara fokus på kulor och krut. Men jag vet att försvarsministern sköter sig fint på det här området.

Jag har en detaljfråga. Jag skulle nästan kunna kategorisera den som en liten bakom-kulisserna-fråga. Ärendena under den här rubriken får ju mer och mer pengar och medel. När finansministerns statssekreterare senast var här talade hon om försvarsindustri. Jag förstår läget. Men nu ser vi att försvarsministern pratar om medel och pengar. Min nyfikna fråga är därför: Finns det möjlighet att ta upp – och kommer försvarsministern att

göra det – att länder verkligen ska bidra till att Ukraina får medel att försvara sig självt och Europas säkerhetsordning framöver?

Anf. 83 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Tack, Markus Selin, för frågan! För att knyta an till devisen ”från konferens till leverans” vill jag säga att det här initiativet nog agerar i den andan.

EU har tagit fram ganska många olika instrument för att stötta Ukraina. Edip och Safe är några av dem. Men initiativ i sig själva räcker inte, utan man måste se till att de olika instrumenten är effektiva, att de levererar den militära förmåga som behövs, att de inte omges av för krångliga användarregler och att det inte finns juridiska, tekniska eller administrativa hinder för att föra försvarsmateriel in i eller ut ur Ukraina. Man måste hitta de partnerskap som behövs. Men andan är verkligen ”från konferens till leverans”.

När det sedan kommer till de ekonomiska medlen versus försvarsindustrifrågor kan man säga att de ekonomiska medlen är viktiga för att kunna användas i den ukrainska försvarsindustriella basen, där man för närvarande kan producera mer försvarsmateriel än det finns tillgängliga ekonomiska medel för. Vi själva har gått från donation till produktion och upphandling för donation för att kunna använda den starka svenska försvarsindustriella basen för att kunna skicka nyproducerad försvarsmateriel till Ukraina. Men även om man inte donerar försvarsmateriel finns det möjlighet att omvandla ekonomiska medel till ukrainsk försvarsindustriell förmåga och snabbt få ut leveranser av försvarsmateriel.

>>> Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Transatlantisk säkerhet och transatlantiskt försvar. Också detta är en diskussionspunkt, så det är mandat inför diskussion på rådet som försvarsministern söker.

Anf. 85 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Den tredje diskussionspunkten handlar om transatlantisk säkerhet och försvar. USA:s Under Secretary of War for Policy Elbridge Colby förväntas delta under diskussionen.

Den transatlantiska relationen är av central betydelse för Sverige och Europa. Det gäller inte minst frågor kopplade till transatlantisk säkerhet och försvar. Regeringen avser därför att verka för en fortsatt nära relation mellan EU och USA.

Vidare avser regeringen att framhålla vikten av ömsesidigt stärkande samarbete mellan EU och Nato. EU:s instrument för initiativ på säkerhets- och försvarsområdet ska stärka europeisk försvarsförmåga och därigenom stötta allierade medlemsstaters uppfyllnad av Natos förmågemål.

Detta behöver ske parallellt med att det transatlantiska försvars-industriella samarbetet stärks. Regeringen avser därför att betona vikten av att EU:s försvarsindustriella initiativ är öppna för tredjelands-

deltagande. Ett EU som värnar öppenhet kommer bättre att kunna anskaffa kritiska komponenter och råmaterial. Öppenheten bidrar också till att attrahera investeringar och nya teknologier.

Samtidigt är det viktigt att USA verkar för en välfungerande transatlantisk försvarsindustriell bas och säkerställer att europeiska företag inte diskrimineras. Det stärker vår gemensamma säkerhet och gör oss också mer konkurrenskraftiga globalt.

Anf. 86 MARKUS SELIN (S):

Fru ordförande! Jag ska inte förlänga den här förmiddagen alltför mycket. Vi hade goda samtal med statssekreterare Sandwall i försvarsutskottet i går, men jag kan väl skicka med några ord.

Vi vet ju alla att det finns en politisk konjunktur i detta som stavas Vita huset. Men det måste alltid finnas en balans i alla dessa samtal så att vi inte hamnar i oönskade beroenden i allt vi gör när det gäller tillgång till satellitdata eller tillräcklig autonomi när det gäller lagring av våra ettor och nollor, alltså filhantering och molntjänster, som två exempel av flera.

Sist men inte minst ett medskick gällande den transatlantiska länken. Kanada faller ofta bort, tycker jag. Bara så att man inte glömmer det när man pratar USA: Kanada är en nära allierad. Det skickade vi med statssekreterare Sandwall i går, och det gör vi härmed också här.

Anf. 87 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Markus Selin är något viktigt på spåren, och det är integritetskritiska teknologier. Man behöver tänka igenom dem noga, och det gör vi på nationell basis, på EU-basis och på transatlantisk basis.

Rymdområdet, datamoln och även kryptering kan vara områden där man behöver göra noggranna och välkalibrerade ställningstaganden. Det är oftast på nationell nivå, men det är en generell observation från mig.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Då kan vi konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

På dagordningen finns också dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Finns det några sådana?

Anf. 89 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Jag har inget att tillägga på den punkten.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Då tackar vi försvarsministern med medarbetare för den här gången och önskar lycka till på rådsmötet.

Anf. 91 Försvarsminister PÅL JONSON (M):

Tack så mycket för det, fru ordförande!

§ 6 Allmänna frågor
EU-minister Jessica Rosencrantz
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 13 oktober 2026
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 19 november 2026

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:
Vi välkomnar EU-minister Jessica Rosencrantz med medarbetare.
Vi börjar med återrapport från mötet i rådet den 13 oktober.

Anf. 93 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):
Ordförande! Allmänna rådet höll sitt senaste möte den 13 oktober i Luxemburg. Jag företrädde Sverige vid mötet. Nämnden har tagit del av den skriftliga återrapporten, och jag har inget att tillägga utöver det.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för den informationen.
Då går vi in på information och samråd inför mötet i rådet den 19 november och dagordningspunkt 3, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 95 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):
Ordförande! Under den här dagordningspunkten ska rådet återigen få en presentation av ordförandeskapet om hur arbetet med EU:s särskilda förenklingsrättsakter, de så kallade omnibuspaketen, har fortskridit.
Förenklingsarbetet och omnibusfilerna har varit en återkommande dagordningspunkt på allmänna rådets möten under det irländska ordförandeskapet. Nu senast var det endast information utan efterföljande diskussion. Vi förväntar oss inte någon diskussion den här gången heller, men det är naturligtvis bra att frågan fortsätter stå på agendan.
Regeringen kommer att fortsätta verka för hög ambition i förenklingsarbetet, precis som vi gjort hittills.

Anf. 96 TOMAS BRANDBERG (SD):
Jag lärde mig nyss ett uttryck: Från konferens till leverans.
Vad gäller förenklingsarbetet har vi följt ambitionerna från EU:s sida att ett förenklingsarbete ska äga rum. Samtidigt är det många beslut som drar åt andra håll. Finns det någon uppföljning av detta? Levererar EU verkligen förenklingar, eller är det något som vi mest talar om? Finns det någon form av objektiv uppföljning av detta? Finns det ett sätt att mäta det på?

Anf. 97 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):
Ordförande! Vi välkomnar från regeringens sida att det här förenklingsarbetet pågår. Flera av förenklingspaketen har också förhandlats färdigt, så en del av dem är så att säga slutförda. Det är ett sätt att mäta det på. Det handlar exempelvis om omnibuspaket för hållbarhet, EU-investeringar, den gemensamma jordbrukspolitiken och försvarsberedskap.

Sedan är det en del andra paket som fortsatt förhandlas. Vi driver ständigt på för att hålla tempot uppe. En del av de här förhandlingarna har tagit tid. Ibland finns det säkert goda skäl till det; ibland kan man önska högre hastighet från både rådets och parlamentets sida. Det är ju flera parter som är involverade i de här förhandlingarna.

Vi är måna om att ständigt påpeka – det är kanske därför frågan ställs – att vi inte bara har omnibuspaket och vill förenkla där utan att det också gäller andra lagstiftningsakter och att ny lagstiftning som införs också ska vara rimligt och balanserat utformad.

Jag vet att det finns de som menar att det fortsätter att påföras nya regleringar. Det finns en anledning till det, men vi bör också där ha koll på att det blir förenkling på riktigt.

När det gäller de här förhandlingarna skulle jag säga att en del av dem redan är slutförda och att vi fortsätter driva på för att hålla hastigheten uppe på ett bra sätt.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, Lagstiftningsplanering: Kommissionens arbetsprogram 2027. Det är en diskussionspunkt, och det är mandat inför diskussion i rådet som EU-ministern söker.

Anf. 99 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Kommissionen presenterade 2027 års arbetsprogram den 4 november. Det är det tredje i ordningen sedan den tillträdde i december 2024.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram och ser det som positivt att arbetet inom områden som är centrala för Sverige och unionen fortsätter.

Särskilt välkommet är att stödet till Ukraina fortsatt utgör en av kommissionens främsta prioriteringar. Det är bra att arbetsprogrammet bekräftar ett långsiktigt militärt, finansiellt och politiskt stöd till Ukraina, inte minst nu när vi står inför den kanske svåraste vintern hittills, samtidigt som åtgärder föreslås för att upprätthålla och stärka pressen på Ryssland.

Det är också bra att kommissionen avser att fortsätta arbetet med att stärka EU:s konkurrenskraft vad gäller exempelvis förenkling och genom att hålla i klimatpolitiken.

Samtidigt vet vi att det finns mycket mer som behöver göras för att stärka och fördjupa den inre marknaden. Det är därför välkommet att kommissionen tar nya initiativ för att minska hindren på den inre marknaden, bland annat genom att minska marknadshinder, underlätta investeringar i industri, energi och infrastruktur samt vidareutveckla spar- och investeringsunionen.

Regeringen har varit och kommer att fortsätta vara en drivande kraft för att säkerställa framåtdriv, inte minst när det gäller att stärka den inre marknaden för tjänster och fördjupa kapitalmarknadsunionen.

En annan sak som är helt central för både vår konkurrenskraft och vår säkerhet är att fortsätta utveckla strategiska partnerskap med andra länder. Det är därför glädjande att arbetsprogrammet, precis som regeringen gjort länge, uttrycker den ambitionen.

Avslutningsvis är det positivt att vi nu ser att arbetet med att förbereda unionen för utvidgning påbörjas och att vi kan ta ytterligare steg framåt i flera medlemskapsförhandlingar.

Regeringen kommer inom kort att återkomma till riksdagen med ett fakta-PM och allt eftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras återkomma också vad gäller den svenska positionen.

Anf. 100 LUDVIG ASPLING (SD):

Har jag förstått det rätt att ni inte söker stöd för någon särskild inställning här? Är det bara en diskussion? Man brukar annars kunna anmäla avvikande mening.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Det finns en ståndpunkt, och det EU-ministern söker är mandat inför diskussion i rådet, så man får absolut göra medskick och anmäla avvikande ståndpunkt om man inte delar regeringens.

Anf. 102 LUDVIG ASPLING (SD):

Det finns ett par saker som har prioriterats ned och verkar ha fallit bort lite grann.

Det gäller till exempel ramverk för nödsituationer vid gränserna. Det är något som kommer från state of the union-talet. Jag tror att det var där det nämndes första gången. Det finns med i meddelandets text. Där står det att vi ska jobba vidare med det. Men det finns inte med på listan i bilaga 1 över de förslag som man ska jobba vidare med. Jag vet inte om det är ett tryckfel, om det borde vara med i bilaga 1, eller om vi kan hoppas på att det drivs igenom före nästa år. Det skulle ju vara fantastiskt om det är därför det inte är med i bilaga 1.

Jag undrar bara vad som händer i den frågan. Om den är nedprioriterad på något sätt vill jag verkligen anmäla avvikande mening. Många medlemsstater hade ju jätteambitiösa inspel i det här som jag tyckte såg otroligt bra ut.

Sedan tänkte jag fråga om åtgärder mot transportföretag som underlättar eller ägnar sig åt människohandel och människosmuggling. Det här har hamnat på dödslistan, tydligen, och det är lite synd. Det jag inte riktigt förstår – någon kanske kan förklara det för mig – är detta: Om det finns stöd för till exempel ramverk för nödsituationer vid gränsen borde det finnas stöd för det här också. Det är ju snarlika syften. Jag har svårt att se att en regering skulle stödja det ena men inte det andra, så varför ska man lägga ned arbetet med det här förslaget nu? Grogrunden för den här typen av regleringar borde ju vara bättre än någonsin. Särskilt om valet i Spanien går bra ur min synvinkel borde det finns jättegoda möjligheter, så det verkar jättekonstigt att lägga ned det här nu.

Sist men inte minst tänkte jag fråga om intresserepresentation för tredjeländers räkning. Det är något som jag ser som jätteviktigt. Jag vet inte varför man väljer att lägga ned det. Jo, jag förstår varför – medlemsländerna har kört det här i långbänk. Det finns inget intresse alls, tyvärr inte heller från den svenska regeringen. Intresset har varit väldigt svalt, och det är jättesynd. Jag tänkte bara fråga om det finns något hopp för det här, för jag tycker att det ser jätteilla ut att den här frågan hamnar på dödslistan när säkerhetsproblemen är värre än någonsin. Det har en

uppenbar säkerhetsaspekt att veta vem som ligger bakom olika civilsamhällesorganisationer, mediehus och liknande och var de får sina pengar ifrån. Det är jätteintressant. Vad är det egentligen som gör att intresset för det här är så otroligt svagt? Finns det något hopp för det här? Kan ni åtminstone säga på mötet att vi kanske ska jobba vidare med det här?

Anf. 103 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi socialdemokrater har nog egentligen ganska många områden att ta upp den här gången. Vi tycker att förslaget är ganska nedbantat i sin helhet. Även vi försöker att banta ned lite på det vi lägger fram här, men vi vill uppmuntra till ökade ambitioner på flera viktiga områden för människor och hälsa.

EU-ministern framförde en hel del som vi kan hålla med om. Jag hörde dock inte riktigt hur betoningen på klimat var. Den är bra i den skriftliga ståndpunkten, där det står att ”regeringen betonar vikten av att klimatambitionerna upprätthålls i ljuset av en utvecklad konkurrenskraft”. Dessa saker hänger ju ihop, så det är en fördel. Det är bra om detta fortfarande gäller. Det sades inte riktigt på det sättet, men det kanske ändå är med.

Vi socialdemokrater vill lägga fram att EU riskerar att tappa fart när det gäller jämställdhet. Vi tycker att det krävs skarpare lagstiftning och även bindande sådan på sina håll. Det handlar till exempel om mäns våld mot kvinnor, SRHR, stärkt aborträtt i medlemsländerna, jämställdhet på arbetsmarknaden och jämställdhetsintegrering i budgeten. Vi har drivit på i dessa frågor och vill se initiativ när det gäller jämställdhet.

Djurvälfärd är ett annat område som vi vill lyfta fram. Vi tycker att man ska fullfölja den utlovade, breda djurskyddsreformen med djurskyddsregler. De gamla reglerna är väldigt föråldrade; det har inte kommit några starka initiativ på det här området. Vi menar att Sverige ligger långt fram och att Sveriges konkurrenskraft skulle stärkas av detta. Vi önskar verkligen det.

Anf. 104 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag hänger på Jytte Guteland. Även jag tycker att det här är ett väldigt nedbantat program. Det kan absolut ha sina fördelar, kanske särskilt nu när vi verkligen behöver fokusera på konkurrenskraft, stöd till Ukraina och så vidare. Ett problem i den tid som vi lever i är dock att mänskliga rättigheter och liknande saker är på tillbakagång. Jämställdhet är ett område som verkligen lyser med sin frånvaro och som borde stärkas i detta. Detsamma gäller antidiskriminering. Jag håller också med om att djurvälfärd borde betonas. Det hade varit bra att på något sätt få in just denna aspekt i lite högre grad. Särskilt med tanke på att EU gärna talar om att man är en garant för dessa värden borde det synas i arbetsprogrammet.

Anf. 105 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi vill också lyfta fram antidiskriminering. Luckor i diskrimineringslagstiftningen behöver täppas till. Egentligen handlar det snarare om verktygen på EU-nivå. Jag tänker bland annat på rättsstatens principer och MR-frågor. Pengar behöver kopplas dit. I det här programmet behöver man ta nya tag på det området.

Slutligen vill jag nämna PFAS-frågan. Vi socialdemokrater uppfattar att det finns bred samsyn mellan partierna i den här församlingen när det gäller denna fråga. Det finns också en svensk kommissionär som brinner för dessa frågor och som har det ansvarsområdet. Det vore därför klädsamt om det fanns med att Sverige vill driva på PFAS-arbetet. Kemikaliemyndigheten har ju lagt fram lagförslag tillsammans med andra myndigheter. Nu när arbetsprogrammet är så smalt borde det finnas utrymme för detta.

Anf. 106 ANDRINE WINTHER (S):

Ordförande! Jag hörde att EU-ministern sa att regeringen återkommer när man får mer information om vad som gömmer sig bakom olika rubriker i arbetsprogrammet. Jag tycker att det låter väldigt bra.

Vi hade ju Sveriges EU-kommissionär här, och utrikesutskottet hade ett öppet sammanträde där vi kunde ställa frågor till henne. En av de frågor vi ställde handlade om initiativet för rättvisare vård, European Care Deal, och vad det faktiskt innehåller. Det kunde hon inte svara på. Vi har också haft frågan uppe i utskottet, men inte heller där har vi fått någon information om vad detta innehåller. Vet EU-ministern någonting om vad det innehåller? Annars kanske vi kan få svar på det lite längre fram.

Anf. 107 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar EU-ministern för dragningen.

Precis som Jytte Guteland tycker vi att det vore bra om man kunde betona de delar där Sverige har varit en viktig röst och där det har funnits relativt stor enighet. Det handlar bland annat om PFAS, djurvälfärd, antidiskrimineringsarbete och det direktiv som vi hoppas någon gång kommer att kunna implementeras och bli gällande.

Vid flera av de sammanträden som vi haft har jag tagit till orda för att beklaga att naturpolitiken och naturarbetet inte har varit tillräckligt prioriterat. Det är väldigt tråkigt att vi nu ser att man inte arbetar aktivt med detta utan snarare går till attack mot de två bärande direktiv som EU har haft, det vill säga fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Det är dessa direktiv som har gjort att EU har kunnat få tillbaka arter som har varit på gränsen till utrotning. Jag tänker bland annat på Europas motsvarighet till tigern, alltså lodjuret. Utan de här direktiven hade lodjuret och hundratals andra arter med största sannolikhet inte funnits kvar. När man nu vill se över dem för att främja konkurrens och tillväxt innebär det inget annat än att man backar i dessa frågor.

Jag vill nämna att även Europeiska centralbanken har varnat för förlusten av ekosystemen. Enligt den senaste utvärderingen är 80 procent av EU:s natur och ekosystem i väldigt dåligt skick. Utan dessa direktiv, som har legat till grund för det framgångsrika arbete som har gjorts, ser framtiden minst sagt oroande ut.

Därför är jag nyfiken på att höra hur man ställer sig till att luckra upp och se över dessa bärande naturvårdsdirektiv. Jag hade hoppats på förstärkningar, inte försvagningar.

Anf. 108 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru ordförande! Vänsterpartiet instämmer till fullo med Socialdemokraternas Jytte Guteland. Vi ser att kommissionen har

försämrade klimat- och miljöambitioner och att dessa syns på område efter område. Allra allvarligast ser vi på att man öppnar för förändringar av the nature protection directives, som Miljöpartiets företrädare påpekade nyss. För oss är det viktigt att storbolag som vill exploatera naturresurser möter restriktioner.

Vi ser även att den så kallade förenklingsagendan fortsätter och att den innebär försämrade regler på ett flertal områden. Vi försöker att särskilt bevaka transportområdet, bostadsområdet och det digitala området.

Jag vill också nämna att vi hade önskat högre ambitioner i den sociala pelaren när det gäller arbetstagares rättigheter och när det gäller att ta itu med den ökande fattigdomen i Europa.

Vänsterpartiet vill inte bidra till att kommissionen stärker Frontex mandat gentemot nationella myndigheter eller till upprättande av fysiska gränshinder. Vänsterpartiet vill heller inte bidra till Frontex underrättelsearbete eller dess arbete med återvändande.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till EU-ministern vill jag säga att det finns ett stort engagemang här i EU-nämnden när det gäller kommissionens arbetsprogram, och det är väl positivt.

Det var väldigt många olika frågeställningar, och EU-ministern ska få svara på dem. Jämställdhet, djurvälfärd och antidiskriminering nämndes av Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Anf. 110 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Jag tänkte börja med en bredare påfart och sedan se om jag kan fånga upp några av de väldigt specifika frågorna.

Först vill jag säga att diskussionen i ministerrådskonstellationen, som jag nu har tagit del av under ett par år, brukar vara tämligen övergripande. Väldigt få länder och ministrar kommer med 15 väldigt specifika frågeställningar, utan diskussionen ligger oftast på en något mer aggregerad nivå. Det handlar oftast om de breda, stora prioriteringarna på ämnesnivå och om frågor som klimat, konkurrenskraft eller Ukraina. Det är klart att man fördjupar sig lite, men det blir väldigt sällan en hel julgran, alltså att alla nämner allt som är viktigt.

Det blir väldigt udda om Sverige kommer och har superspecifika inspel i alla delar, även om jag är den första att hålla med om att till exempel PFAS är en viktig fråga och en fråga där Sverige har varit väldigt aktivt. Man kommer alltså inte alltid ned på detaljnivå, och mitt allmänna medskick är att vi försöker att prioritera vad vi tar upp i det här sammanhanget. Sedan kommer det att återkomma i mängder av förhandlingar och diskussioner kring olika lagstiftningsakter.

Jag vill också kommentera huruvida detta är ett smalt arbetsprogram. I någon mån är det ju det – det är kortare. Det är också ganska mycket som ligger kvar från 2026 års arbetsprogram, som ännu inte är slutfört. Detta följer med in i arbetet för 2027.

Därtill föreslås att man drar tillbaka en hel del lagstiftningsakter, vilket tangerar den första frågan från Ludvig Aspling. Här handlar det mycket om lagstiftningsakter som har gått i stå, där förhandlingarna inte rör sig framåt och där det kanske inte har hänt någonting på tre år. Det går ju alltid att fråga sig om man då inte ska fortsätta i tre år till, men man kommer till

en smärtgräns. Om kommissionen gör bedömningen att det absolut inte händer någonting är det kanske bättre att göra ett omtag. Det betyder inte att sakfrågan är dålig. Man kanske vill nå en lösning, men man kanske måste göra på ett annat sätt om det inte har rört sig på flera år.

Jag tror att många av oss kan hålla med om att det ibland går lite för långsamt i EU. Då finns det kanske inte någon poäng med att hålla fast vid processer som inte rör sig, utan det kan vara bättre att börja om.

Detta var den generella kommentaren till de lagstiftningsakter som föreslås dras tillbaka. Till exempel föreslås det att man drar tillbaka två lagstiftningsakter på det migrationsrelaterade området. Sedan har vi intresserepresentationsfrågan, som har förhandlats i tre år utan att något har hänt. Där föreslås ett omtag.

Det var svaret på Ludvig Asplings inspel.

Ramverket för nödsituationer vid gränsen, eller vad rubriken nu var, fanns med i 2026 års arbetsprogram och har därför – enligt vår tolkning – inte presenterats som en nyhet i 2027 års program. Det finns väldigt många specifika delar i detta som vi kan återkomma till. Ambitionerna och synpunkten att EU behöver ordning och reda vid sin gräns kvarstår, men om det, som sagt, är en del förhandlingar som inte rör sig framåt får man kanske göra ett omtag.

När det gäller ökade ambitioner kring människa och hälsa och SRHR delar vi ju alla dessa värderingar. Sedan är frågan vad vi menar att vi ska pusha, i vilken riktning och hur mycket vi exakt ska nämna vid det här tillfället.

När det gäller djurvälfärd har vi med rätta hög svansföring från svensk sida. På EU-nivå pågår det just nu förhandlingar som kanske snarare går i fel riktning, men det är absolut områden som vi tycker är viktiga.

Precis som Jytte Guteland sa var klimat väldigt tydligt i den kommenterade dagordningen. Jag nämnde det kanske lite kortare muntligt, men vi tycker att det är viktigt att EU fortsätter att bibehålla sina ambitioner på klimatområdet. Det ska jag vara tydlig med. Jag ser också att det och konkurrenskraft är viktigt tillsammans.

European Care Deal har jag tyvärr ingen mer information om än vad ni har fått hittills. Det förväntas komma under Q2 nästa år, så vi får helt enkelt se vad som kommer att presenteras där.

När det gäller de sista frågorna om naturdirektiv och liknande har Sverige drivit på för att det ska göras en del förenklingar i direktiven. Jag och Ebba Busch har i ett tidigare skede skickat in 63 olika regelförenklingsförslag där bland annat detta ingick. Nu presenterar kommissionen en översyn, och vi får se vad den leder till. I grund och botten handlar det om att hitta en bra balans mellan att å ena sidan säkerställa god naturvård och god miljöhänsyn, å andra sidan säkerställa att EU har möjlighet att göra vad som behövs när det gäller att öppna nya gruvor och tillåta nya verksamheter som är kritiska, något som också hänger ihop med den gröna omställningen och tillgången till exempelvis mineral och metaller. Det ska inte stå i motsats till miljöhänsyn, men det gäller att hitta en bra balans.

På samma sätt angående art- och habitatdirektiv gäller det att säkerställa att vi har en hållbar men också rimlig förvaltning av våra djur – vi har ju haft många diskussioner om alltifrån skarv till andra djurarter – och att se till att vi också uppdaterar direktiven därefter.

Som sagt: De har presenterat en översyn, och det välkomnar vi. Sedan får vi återkomma till detaljerna i detta.

Anf. 111 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag förstår också varför vissa av de här har hamnat på dödslistan. Det är helt uppenbart. Men jag tycker ändå inte att det är skäl att ge upp, speciellt inte för de här tre grejorna.

Jag noterar att om det inte rör på sig på lång tid så kan man hamna där. Men 883, är den på dödslistan? Nej, det är den inte. Hur länge har vi hållit på med den? Den är så gammal att ingen ens vet vad den heter. Alla bara kallar den 883, för ingen minns ens vad rubriken är. Men den är kvar, eftersom någon tycker att det är viktigt.

Det handlar bara om att någon kämpar för det, och det är min avvikande mening här: Någon måste kämpa för det här med ramverk vid yttre gräns och nödsituationer vid gränserna. Vi har ingen yttre gräns – fine, men någon måste ändå hålla frågan vid liv.

Därför har jag en avvikande mening gällande nödsituation vid yttre gräns, transportföretag och intresserepresentation. Dessa tre tycker jag att regeringen bör lyfta som värda att fortsätta att kämpa för.

Anf. 112 JYTTE GUTELAND (S):

Ordförande! Tack till EU-ministern, och tack för svaret om klimat och PFAS!

Jag noterar att flera partier lyfter frågorna om antidiskriminering, jämställdhet och djurvälfärd, så vi vill för tydlighetens skull se om det är med i ståndpunkten som regeringen vill framföra.

Anf. 113 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Först till Sverigedemokraterna: Återigen, att en del av de här sakerna dras tillbaka betyder inte att vi eller kommissionen inte tycker att det är viktigt. Som jag kan se det är bedömningen att om man har ett pågående lagförslag och en pågående förhandling som inte rör sig, då kan man heller inte lägga ett nytt lagförslag på samma område eftersom det pågår en förhandling. Då kanske det i vissa fall är klokt att dra tillbaka förslaget och börja om.

Om det inte finns någon grund för att komma överens i frågan är jag därför inte lika säker som Ludvig Aspling på att man ska insistera på att just det här fullföljs.

Gällande Jytte Gutelands fråga fanns detta alltså inte med i regeringens ståndpunkt här, och det har egentligen att göra med att jag inte ser framför mig att vi ska beskriva allt på detta möte. Men jag är ju här för att förankra med EU-nämnden, så jag tar till mig av vad EU-nämnden tycker att jag ska lyfta. Vi har dock ingen annan åsikt i grunden än att de här aspekterna är viktiga. Men det fanns inte med i regeringens plan att specifikt nämna alla dessa olika delar.

Anf. 114 ANNA LASSES (C):

Jag kan ändå tycka att man kan lyfta just jämställdhet. Det är ändå en väldigt generell fråga, och att lyfta problematiken med att det är väldigt skralt med det tycker jag är relevant. Det står jag fast vid.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning förutom i de delar som har framförts av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gällande att det ska göras ett tillägg i ståndpunkten så att man lyfter även jämställdhet, djurvälfärd och antidiskriminering.

Därtill har Sverigedemokraterna anmält en avvikande ståndpunkt utifrån det som Ludvig Aspling redogjorde för i sitt sista inlägg.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 på dagordningen, Den årliga rättsstatsdialogen: landsspecifik diskussion. Också detta är en diskussionspunkt, och mandat för diskussionen är vad som söks här.

Anf. 116 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Inom ramen för den årliga rättsstatsdialogen kommer landsspecifika diskussioner att äga rum, denna gång med Cypern, Litauen, Luxemburg och Ungern. Utgångspunkten är, liksom tidigare, landkapitlen i kommissionens rättsstatsrapport.

Dialogen utgör en värdefull möjlighet att utbyta erfarenheter för att stärka respekten för rättsstatens principer inom EU. Det är ett bra komplement till EU:s övriga verktyg på rättsstatsområdet. Jag tänkte kort kommentera de fyra ländernas landkapitel i rättsstatsrapporten.

Cypern får tre rekommendationer i rapporten. Cypern uppmanas att färdigställa en reform av rättsväsendet, förkorta längden på domstolsprocesser samt ytterligare förstärka myndigheten mot korruption. 2026 års rapport visar viss positiv utveckling i Cypern, men problem med korruption och lågt förtroende för domstolarna kvarstår.

I Litauen ser läget för rättsstatens principer generellt bra ut. Litauen får två rekommendationer – för det första att färdigställa en reform av rättshjälpssystemet, för det andra att göra utnämnandet av domare mer transparent och öppet.

Även Luxemburg får två rekommendationer. Den ena gäller digitalisering av förvaltningsärenden, den andra att förbättra allmänhetens tillgång till allmänna handlingar. Läget i Luxemburg ser överlag mycket bra ut.

I Ungern, till sist, har läget förbättrats avsevärt efter en lång tid av negativ utveckling. Det är värt att notera att de flesta av de här förbättringarna har skett efter det att kommissionen samlat in underlag till rapporten, och de kommer därför att reflekteras fullt ut först i nästa års rättsstatsrapport.

Det händer väldigt mycket i Ungern just nu på rättsstatsområdet. Ungern får fem rekommendationer i 2026 års rapport. Rekommendationerna gäller domstolsväsendet, korruption, mediefrihet och friheten för civilsamhället. Utöver detta lyfter kommissionen fram de många andra processer som föreligger mot Ungern, inklusive artikel 7-förfarandet som jag informerade om här i nämnden inför allmänna rådets möte den 13 oktober.

Rapporterna innehåller givetvis mycket mer detaljerad information, men de här exemplen ger en bild av läget i de fyra länderna.

Vid mötet kommer jag att delta aktivt. Regeringen anser att det är mest relevant att ställa frågor till Ungern om aktuella lagförslag samt till Cypern om korruption.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Strategi för en beredskapsunion: genomförande. Det är en diskussionspunkt. Egentligen är Carl-Oskar Bohlin ansvarig minister, men han kommer att företrädas av Jessica Rosencrantz. Det gäller mandat inför diskussion på rådet.

Anf. 118 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Regeringen välkomnar kommissionens arbete med genomförandet av beredskapsunionsstrategin och att frågan diskuteras i allmänna rådet.

EU:s beredskapsunionsstrategi presenterades av kommissionen och EEAS i mars 2025 och syftar till att stärka EU:s samlade civila beredskap. Strategin bygger på åtgärder inom sju områden: förutseende och framsyn, motståndskraft i samhällsviktig verksamhet, befolkningens beredskap, samarbete mellan offentliga och privata aktörer, civil-militär samverkan, krishantering samt partnerskap utanför EU.

Strategin åtföljs av en handlingsplan med 63 åtgärder. Kommissionen har nyligen presenterat en översikt över genomförandet av dessa.

Bland de initiativ som väntas presenteras inom den närmaste tiden finns en gemensam europeisk hot- och riskbedömning som utgör ett centralt inslag i strategins arbete med strategisk framsyn och tidig förvarning samt rekommendationer om minimikrav för beredskap. Kommissionen avser att presentera dessa rekommendationer i november 2026.

Strategin lyfter även fram befolkningens roll i beredskapsarbetet genom åtgärder för att stärka medvetenhet och kunskap hos invånarna. Kommissionen har därutöver aviserat att en årlig europeisk beredskapsdag, EU Preparedness Day, ska genomföras den 23 oktober varje år med start 2027.

Regeringen välkomnar det övergripande arbetet med att ta fram minimikrav för beredskap och uppmuntrar till återkommande uppföljning och diskussion av beredskapsfrågor i rådet.

Anf. 119 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Det här är som sagt en fråga som egentligen ligger i portföljen för ministern för civilt försvar. Jag ska försöka hantera det därefter och inte ställa så många frågor i onödan utan snarare komma med så kallade medskick.

Jag kan börja med den ideologiska infallsvinkeln. Vi socialdemokrater tror att mycket av det här handlar om gemensamt ansvar och gemensamma investeringar. Vad menar jag då med det? Jo, att det inte får bli en betoning på individens ansvar när det gäller vår totala beredskap. Det finns även lite bredare anslag. Vi socialdemokrater vill inte att miniminivåer för andra länders och även Sveriges beredskap ska riskera att bli något slags lägsta golv. Så har vi den nu för tiden ständigt återkommande balansen: Vad gör EU, vad gör Nato och vad gör enskilda medlemsländer?

Hur ska det här bli konkret operativa effekter i varje land? Jag tror att jag undviker att gå in i någon seminarieövning här, men jag kan bara påminna om, vilket alla vet, att vi har 27 medlemsländer, 21 länsstyrelser som ytterst ansvarar för beredskap och krishantering och därtill 290

kommuner. Om jag ska uttrycka mig diplomatiskt finns det drag av att det blir lite otydligt mellan mandat, ansvar och genomförande när jag läser de här 63 punkterna. Det får också bli ett medskick.

När det gäller klassiska ord som subsidiaritet kan jag ta ett av de 63 åtgärderna, reviderat regelverk för offentlig upphandling, som exempel. Jag försöker att förstå och vända och vrida på det, och i min värld går det rakt ned i subsidiaritetsprincipen. Jag förstår alltså den goda ansatsen i det här, men jag vill problematisera lite: Det är inte bara att införa en gemensam beredskapsstrategi för EU; vi har även andra fenomen att ta hand om.

Den här är okej, men det finns risk att det blir en hyllvärmare.

Samtidigt finns det mycket som inte ryms här. Låt oss bara ta en sådan sak som är dagsaktuell i Ukraina: försvarsviljan, alltså folks vilja att försvara sitt land. Sådana motivationsfaktorer kan man läsa mellan raderna i de här 63 punkterna, men det är inte alls tydligt. Ska man få en effekt i väpnad kamp finns det egentligen bara två faktorer: motivation och kunskap. Så enkelt är det, och tappar man ena benet kan man diskutera länge vad detta handlar om.

Sist men inte minst: Vad ska vi ha hela den här strategin till? Är det för att förbereda oss, eller är den till för att hantera situationen när skiten har träffat fläkten? Bara den ansatsen är ju väldigt viktig innan man går in i en strategi. Ska vi förebygga, eller ska vi hantera skiten sedan?

Anf. 120 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det finns naturligtvis många bottnar i detta som man kan fördjupa sig i, och vi kan väl båda två bidra till att se till det inte blir någon seminarieövning. Det kommer också att finnas möjlighet till fortsatta diskussioner.

Det är precis som Markus Selin säger. I slutändan finns det mängder av överväganden, och vi får se hur det faller ut på medlemsstatsnivå och hur man betraktar rekommendationer och liknande.

Som en generell kommentar har vi från svensk sida välkomnat en bredare syn på beredskap och försvar. Det är inte bara en fråga om militär förmåga, utan det handlar mycket mer om det som vi i Sverige och Finland nästan har i vårt dna. Vi har vår gula broschyr och vår medvetenhet om befolkningens beredskap och förmåga att klara sig under en längre tidsperiod.

Detta är i mångt och mycket också ett sätt att få övriga EU att gå dit Sverige och Finland har varit länge. Den grundansatsen tror jag är viktig och väldigt bra, och vi ses som föredömen här. Sedan får vi såklart se hur detaljerna blir och vart det hela tar vägen. Men i grund och botten handlar det mycket om det som tas upp i Sauli Niinistös ursprungliga rapport, som ligger till grund för det här arbetet, nämligen att se helhetsperspektivet: whole-of-government, whole-of-society eller all-risk approach, som man säger på svenska.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 122 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det kommer inför rådsmötet att hållas en frukost på temat utvidgning, men vi vet inte mer än så tyvärr.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar EU-ministern med medarbetare för den här gången i EU-nämnden och önskar er varmt lycka till i rådet nästa vecka.

§ 7 Utrikes frågor
Kabinettssekreterare Johan Berggren
Återrapport från möte i rådet för utrikes frågor den 12 oktober 2026
Information och samråd inför möte i rådet för utrikes frågor den 16 november 2026

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Vi låter kabinettsekreterare Johan Berggren med medarbetare ta plats, och vi går in på utrikesfrågor. Vi börjar med en återrapport från möte i rådet den 12 oktober 2026.

Anf. 125 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering från rådets möte den 12 oktober. Jag har ingenting att tillägga till det.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare med information och samråd inför möte i rådet den 16 november 2026. Den första punkten på rådets dagordning är punkt 3, Aktuella frågor, som är en informationspunkt.

Jag vet inte om det finns några aktuella frågor, men det kan ha tillkommit något vi inte vet om men som kabinettssekreteraren vet om.

Anf. 127 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! Rådets nästa möte hålls som sagt i Bryssel den 16 november. Utrikesministern kommer att delta. På dagordningen står alltså Rysslands anfallskrig mot Ukraina och situationen i Mellanöstern. Vi har så här långt inte fått någon information om att den höga representanten, Kaja Kallas, väntas ta upp något under punkten Aktuella frågor.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands anfallskrig mot Ukraina med fokus på att stärka Ukraina inför vintern. Det här är en diskussionspunkt, och kabinettsekreteraren söker mandat inför diskussionen.

Anf. 129 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! Dagordningens första diskussionspunkt är alltså Rysslands aggression mot Ukraina. Fokus för diskussionen ska vara stöd till Ukraina inför vintern, vilket regeringen ser som den främsta uppgiften just nu. Dessutom kommer ryska sabotage och hybridangrepp i EU-länder att beröras.

Fru ordförande! Ryssland ökar sina omfattande attacker mot civil infrastruktur i ukrainska städer, inte minst mot energiförsörjningen. Syftet är att knäcka det ukrainska folkets motståndskraft. Ryssland ökar samtidigt sitt vårdslösa och riskbenägna agerande mot EU- och Natoländer. De hybridangrepp, sabotage och andra fientliga handlingar som har skett i Estland, Tyskland, Polen och Rumänien är ett uttryck för detta. Ryssland vill undergräva stödet till Ukraina och skapa splittring.

Därför behöver EU visa än större beslutsamhet genom ett ökat starkt och långsiktigt stöd till Ukraina.

Först och främst måste omvärlden öka energistödet inför vintern. Det civila stödpaket om 522 miljoner kronor som regeringen presenterade i oktober syftar till att möta de allra mest akuta behoven. Regeringen undersöker även möjligheten att ytterligare öka stödet till Ukraina inför vintern.

Regeringen fortsätter också att verka för att Ukraina ska få tillgång till ytterligare luftvärnsrobotar i försvar mot de ryska angreppen, i första hand mot ballistiska robotar men även mot jetdrivna drönare. Gripensystemet blir ett viktigt tillskott till Ukrainas försvar mot bland annat ryska glidbomber.

För att skicka en trovärdig signal om EU:s långsiktiga stöd behöver vi även säkra finansiering för 2027 och framåt. De pågående utbetalningarna av EU:s 90-miljarderslån till Ukraina är nödvändiga men inte tillräckliga för att täcka Ukrainas behov nästa år. Det är därför viktigt att kommissionen snarast lägger fram förslag till nytt stöd för 2027.

Regeringen anser fortsatt att EU behöver gå längre i användningen av de frysta ryska tillgångarna och uppmanar EU-kommissionen att återkomma med konkreta förslag på lösningar. Utrikesministern skrev som bekant ett brev i frågan tillsammans med sina nederländska, polska och spanska kollegor inför EU:s informella utrikesministermöte i början av september.

Ukrainas EU-medlemskap är en strategisk investering i Ukrainas och därmed hela Europas säkerhet. Regeringen välkomnar att EU i år har tagit viktiga steg framåt i Ukrainas anslutningsprocess till EU. I årets utvidgningsrapport slår kommissionen fast att Ukraina fortsätter att göra framsteg i sitt reformarbete. Kommissionen bekräftar även vad vi vet sedan länge, nämligen att Ukraina har uppnått villkoren för att öppna resterande förhandlingskluster.

Det är viktigt att EU nu förmår att gå vidare med detta utan dröjsmål i linje med kommissionens rekommendation. Det är också viktigt att EU och medlemsstaterna fortsätter att stödja Ukrainas arbete med att genomföra de reformer som återstår och tydliggör sin förväntan på fortsatta framsteg.

Parallellt med det stärkta stödet till Ukraina måste pressen på Ryssland fortsätta att öka. Den ryska ekonomin är svag, och våra sanktioner fungerar. Det går inte bra för Ryssland vid fronten, och kostnaden för Rysslands fortsatta aggression blir alltmer kännbar på hemmaplan. Vi får inte slå av på takten.

Det är mycket positivt att EU vid utrikesrådet i oktober kunde anta ett historiskt paket – det största hittills – med cirka 600 nya listningar kopplade till Rysslands militärindustriella komplex. Rådet fortsätter att löpande utöka sanktionslistan. Vid rådsmötet planeras antagande av nya listningar av individer och enheter som bidrar till att generera betydande inkomster till Rysslands krigskassa eller som deltagit i hybridverksamhet.

Det är även dags att påbörja förhandlingar om ett 22:a sanktionspaket. För att ytterligare minska de ryska energiintäkterna fortsätter regeringen att driva på för att EU ska införa sanktioner mot ryska oljebolag. Regeringen fortsätter också att verka för att EU och dess medlemsstater ska vidta ytterligare åtgärder mot den ryska skuggflottan och dess möjliggörare.

Ett fullt maritimt tjänsteförbud bör förbli det långsiktiga målet även om det bland medlemsstaterna inte tycks finnas förutsättningar att införa ett sådant i nuläget. Regeringen verkar även för effektiva åtgärder för att fortsatt motverka Rysslands förmåga att kringgå sanktionerna och tredjeländers stöd till Ryssland, exempelvis genom åtgärder mot kryptoaktörer.

Låt mig avslutningsvis säga att regeringen stöder alla fredsansträngningar som respekterar Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och som leder till en rättvis och hållbar fred grundad i folkrätten.

Vi ser dock inga tecken på att Ryssland är intresserat av fred. Samtalen i Abu Dhabi verkar inte ha fört parterna närmare en fredsuppgörelse. Så länge den ryska aggressionen fortsätter fokuserar regeringen därför på att öka stödet till Ukraina och öka pressen på Ryssland. Det är så vi säkerställer att Ukraina kan agera ur en styrkeposition, och det är så vi tvingar Ryssland att genuint engagera sig i förhandlingar.

Europas fokus är att värna europeiska säkerhetsintressen, vilket innefattar att stödja Ukraina. Europas ansats i fredsansträngningen behöver vara samordnad och gemensam för att ges trovärdighet och inflytande.

Anf. 130 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Ordförande! För att börja där kabinettsekreteraren slutade kan man konstatera att den amerikanska förhandlingsdelegationen gav ett viktigt besked om att Europa bör ha en plats vid bordet. Vi instämmer verkligen helt och fullt i det som kabinettsekreteraren uttryckte. Det går inte att nog många gånger säga att en fred verkligen måste ske på Ukrainas villkor och ingenting annat. Det är därför oerhört viktigt att fortsätta öka trycket på Ryssland med nya sanktioner, men också att, som kabinettsekreteraren beskrev, motverka möjligheterna att kringgå sanktionerna, vilket är nog så viktigt.

Jag vill från vår sida också verkligen uttrycka vårt fulla stöd för den svenska ståndpunkten. Vi kan bara konstatera att det i svenska nyheter rapporteras för fullt om konsekvenserna av snöfallet och vintern här i Sverige. Det för tankarna till villkoren för Ukraina som går mot en vinter som kommer att bli oerhört tuff. Jag hade verkligen önskat att vi hade kunnat ge Ukraina en välbehövlig julklapp genom att gå framåt med de frysta ryska tillgångarna så att de hade kunnat komma Ukraina till del, men jag vill bara verkligen uttrycka vårt stöd för ståndpunkten.

Anf. 131 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Jag säger tack för stödet och instämmer helt och hållet. Inte minst börjar vattenläget i Kiev också bli väldigt allvarligt, vilket innebär ytterligare problem.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Situationen i Mellanöstern med fokus på Syrien. Det här är en diskussionspunkt, så kabinettsekreteraren söker ett sådant mandat.

Anf. 133 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! Dagordningens andra diskussionspunkt rör situationen i Mellanöstern. Diskussionen förväntas som sagt att fokusera på Syrien.

Regeringen välkomnar att EU fördjupar sitt engagemang i Syrien. Trots enorma utmaningar utgör Assadregimens fall i Syrien en av få ljusglimtar i Mellanöstern de senaste åren. Syrien ligger i Europas omedelbara närområde, och det ligger därför i EU:s strategiska intresse att bidra till ett stabilt, fredligt och inkluderande Syrien. Ett fördjupat EU-engagemang med Syrien är också ett sätt att verka för ett minskat ryskt och iranskt inflytande i landet och därmed även i regionen.

Det är centralt för Syriens stabilitet att landets suveränitet och territoriella integritet respekteras av samtliga aktörer, i synnerhet Israel. Ett viktigt steg vore att inleda förhandlingar om ett associeringsavtal. Ett sådant avtal skulle ge samarbetet ett ramverk och en möjlighet att tydligt formulera EU:s förväntningar på Syrien. Dessa inbegriper krav på en stabil, fredlig och inkluderande utveckling där alla delar av det syriska samhället deltar på ett meningsfullt sätt och där alla syriers mänskliga rättigheter respekteras, inklusive kvinnor och alla – och jag vill här understryka alla – etniska och religiösa minoriteter.

Över 70 procent av Syriens befolkning är fortsatt i behov av humanitärt stöd. Ekonomisk och social återuppbyggnad är därför avgörande för att säkerställa Syriens bräckliga stabilitet.

Syrien är också en potentiellt viktig aktör för alternativa handelsrutter mellan Europa och Asien. Sverige verkar därför för att EU ger stöd för att öka handelsutbyte och investeringar så att Syrien åter blir en del av den globala ekonomin.

Migration och återvändande är en prioriterad fråga för EU och Sverige i förhållande till Syrien. Arbetet fokuserar på att Syrien ska fullfölja sina folkrättsliga åtaganden och ta emot syriska medborgare som är brottsutvisade eller som av andra anledningar inte har rätt att vistas i Sverige och Europa.

Diskussionerna vid FAC kommer att fokusera på Syrien, men låt mig ändå säga några ord om utvecklingen i Israel och Palestina. Låt mig vara tydlig: Sveriges hållning vad gäller situationen i Gaza, humanitärt tillträde, bosättarvåldet, Israels bosättarpolicy, respekt för folkrätten och vikten av en framtida tvåstatslösning kommer inte att påverkas av vilken israelisk regering som sitter vid makten utan av situationen på marken och den israeliska regeringens faktiska agerande.

Hur Sverige och EU framöver driver våra positioner gentemot en ny israelisk regering kommer att avgöras av hur nära eller långt ifrån dessa ståndpunkter den står. Vi stöder att EU arbetar vidare med ytterligare sanktionslistningar mot Hamas och Palestinska islamiska jihad.

Diskussionerna vid FAC under dagordningspunkten om Mellanöstern kommer alltså att fokusera på Syrien. I den utsträckning diskussionerna spiller över på andra frågor i regionen, såsom Iran, avser regeringen att hålla sig till tidigare meddelade positioner.

Anf. 134 ANNA LASSES (C):

Ordförande! I mångt och mycket instämmer Centerpartiet i inställningen när det gäller hur viktigt det är att Syrien verkligen växer på det sätt som landet ska göra.

Vi hade en diskussion i utrikesutskottet i går angående migration och återvändande, men då var uttrycket lite annorlunda. Nu betonade kabinettssekreteraren att det handlar om fokus på brottsdömda och att Syrien ska uppfylla de folkrättsliga krav som det här innebär. Man måste alltså ta tillbaka sina medborgare.

Med detta sagt: I det här ligger erfarenheten att både den svenska regeringen och många av EU:s länder jobbar på ett sätt där man knyter biståndet till återvändande. Det är något som vi i Centerpartiet ser som djupt problematiskt eftersom vi anser att bistånd ska utgå på helt andra villkor. Vi anser att detta inte ska blandas ihop.

För att inte göra det här till en jättediskussion – jag vet dessutom att partierna har lite olika syn på detta – är Centerpartiets förslag att man helt stryker den mening som kabinettssekreteraren nu framförde och den som finns i det skriftliga. Det innebär alltså att man helt enkelt inte pratar om samarbete med Syrien inom migration och återvändande utan att man utelämnar just den delen och i stället fokuserar på handel och det som har lyfts tidigare i ståndpunkten.

Anf. 135 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Vi uppfattar tydligt från kabinettssekreteraren att mötet kommer att fokusera på Syrien, så vi väljer också att göra det. Socialdemokraterna instämmer såklart i glädjen över de framsteg som görs och tycker att vi från europeisk och EU:s sida bör engagera oss.

Samtidigt måste vi verkligen konstatera att läget fortfarande är mycket oroväckande gällande både mänskliga rättigheter och minoritetsgrupper och deras villkor och rättigheter. Det handlar om hur minoriteterna på alla sätt och vis behandlas. Det är den syriska regeringens ansvar att säkerställa att hela landets befolkning är säker och har lika rättigheter. Där är just skyddandet av minoriteterna en väldigt viktig del, och vi ser att situationen fortsatt är mycket utsatt för dessa grupper.

Det är därför oerhört viktigt att detta särskilt belyses. Det nämndes här, men jag vill verkligen betona det eftersom det är så viktigt. Inte minst är exempelvis kurder och kristna minoriteter svårt utsatta.

Kabinettssekreteraren nämnde också förhållandena för kvinnor. Jag tycker att det behöver tryckas på ännu hårdare, för vi ser att kvinnor till väldigt stor del fortfarande stängs ute från politiskt beslutsfattande och politisk involvering över huvud taget, och egentligen från allt inflytande i generella termer. Det är något som måste vara en betydande del i processen, apropå att det ska handla om hela och inte halva befolkningen.

Även den fråga om ansvarsutkrävande som tidigare har nämnts är oerhört viktig. Det är många brott som har begåtts under lång tid i Syrien och som begås även i nutid. Det är mycket viktigt att dessa brott både kan utredas ordentligt och lagföras.

En del av detta – att se till att det går att göra – är regimens ansvar. Men i det här vill jag också gå lite utanför ämnet, och det gäller då ICC. Det är otroligt viktigt att domstolen nu har full möjlighet att verka. ICC har under lång tid varit under väldigt besvärande omständigheter – eller hur man nu ska uttrycka det – från amerikansk sida, och i och med fredspriset har frågan aktualiserats igen. Det är nu otroligt viktigt att EU-länderna stöttar domstolen så att den kan arbeta.

Jag vill därför återigen lyfta frågan om den blockerade stadgan. Jag har ändå uppfattat att den har lyfts inom EU-kretsen på nytt just med anledning av det nya agerandet från den amerikanska sidan i och med fredspriset.

Jag vill kort bara säga att om frågan om Iran kommer upp, som nämndes, är det otroligt viktigt att också verkligen se människorna i landet. Det är en mycket allvarlig säkerhetspolitisk situation som råder, och den behöver såklart verkligen sitt fokus. Men vi får inte glömma människorna i Iran och det oerhört svåra förtryck som de utsätts för. Det gäller inte minst den – i stort sett – könsapartheid som bedrivs.

Om frågan om Israel och Palestina dyker upp är Socialdemokraternas ställningstaganden väl kända, och vi står bakom våra tidigare avvikande ståndpunkter.

Avslutningsvis: Vi socialdemokrater står också bakom Centerpartiets förslag att stryka delen om migration. Vi ser att det i den här diskussionen är framför allt MR-frågor och situationen där som man behöver fokusera på och inte i första hand migrationsfrågor, och vi ansluter oss därför till Centerpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 136 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack till kabinettssekreteraren för dragningen!

Jag vill följa upp det initiativ som Miljöpartiet lade fram i går, nämligen att stryka den sista meningen i det andra stycket, som handlar om att blanda in migration och återvändande kopplat till Syrien. Det initiativ som Miljöpartiet tog i går vill jag alltså helt enkelt följa upp. Jag vill därför stryka denna mening från ståndpunkten, i likhet med det som har framförts tidigare.

Anf. 137 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V):

Fru ordförande! Stort tack för kabinettssekreteraren för redogörelsen!

Också Vänsterpartiet ansluter sig till och instämmer i det som Centerpartiets Anna Lasses säger om delen om migration och återvändande och att meningen stryks. Inte heller vi anser att det finns någon anledning till att migration och återvändande diskuteras när det gäller Syrien. Människor kommer att återvända när det finns rimliga förhållanden att göra det; det ska inte ske genom tvång.

Vi instämmer också i det som Alexandra Völker från Socialdemokraterna framförde om nämndens tidigare hållning när det kommer till Israel. För Vänsterpartiet är det särskilt viktigt att lyfta fram Israels agerande när det kommer till ockupationen av områdena i två provinser i sydvästra Syrien och bortom Golanhöjderna, som Israel ockuperar sedan länge.

Vi ser att det finns viss kritik i regeringens ståndpunkt riktad till Israel, men vi vill att Sverige och EU ska vara tydligare med tanke på de omfattande militära operationerna. Det är 3 200 bara i år, där flera människor har gripits och förts bort. Men vi har ingen avvikande ståndpunkt i just denna del.

Vi vill gärna framföra att Vänsterpartiet hade velat se ett hårdare tryck mot extremistiska ministrar i den israeliska övergångsregeringen genom att EU inför sanktioner mot dem.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Det var lite olika frågor och medskick till kabinettssekreteraren, och jag ska strax ge ordet till honom och låta honom svara.

För tids vinnande är det dock bra om kabinettssekreteraren har med sig det som åtminstone jag noterade: Eftersom det är fokus på MR-frågor på det kommande mötet med utrikesministrarna när det gäller Syrien är det kanske inte nödvändigt och lämpligt att lyfta just migrations- och återvändandefrågorna. Det uppfattade jag uttrycktes från Miljöpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Anf. 139 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! Tack för bra frågor och kommentarer!

Till att börja med välkomnar jag vad Alexandra Völker sa om behovet av att lyfta frågor kopplade till minoriteter och inte minst till kvinnors rättigheter och så vidare. Den syriska regeringen har absolut ett ansvar, och detta kommer vi att fortsatt framföra både bilateralt, multilateralt och så vidare. Vi är helt eniga om detta.

Vad gäller frågan om migration och återvändande och hur det operationaliseras i de här diskussionerna noterar jag också att fyra partier – en majoritet – vill, som jag uppfattar det, stryka två meningar i det jag nämnde.

Jag läser, så att vi alla har samma bild: ”Migration och återvändande är en prioriterad fråga för EU och Sverige i förhållande till Syrien.” Denna mening skulle alltså utgå.

Nästa mening, som då ska utgå, lyder: ”Arbetet fokuserar på att Syrien ska fullfölja sina folkrättsliga åtaganden och ta emot syriska medborgare som är brottsutvisade eller som av andra anledningar inte har rätt att vistas i Sverige och Europa.”

Vi förstår och respekterar såklart majoriteten. Men jag vill bara påpeka att det, som jag nämnde i går, alltså inte finns något formellt avtal med den syriska övergångsregeringen som villkorar biståndet med samarbete på migrationsområdet. Detta handlar mer om en tydlighet om att Syrien behöver uppfylla sina folkrättsliga åtaganden.

Vi ska också konstatera och ha med oss att även om vi från Sverige gör den här justeringen i vår ingång och position och i vad utrikesministern kommer att säga kommer detta att vara en del av EU:s bredare samtal med Syrien kopplat till associeringsavtal. Även om vi gör denna förändring kommer det här alltså att finnas kvar på bordet – bara så att vi alla är med på den bogen.

Jag noterade kommentaren om ICC. Det är inte föremål för diskussion formellt, men jag kan bara konstatera att utrikesministern har en mycket nära dialog med sin nederländska kollega i bland annat den här frågan. Den har tagits upp som en AOB på det förra FAC, och regeringen är öppen för ytterligare åtgärder.

Apropå Vänsterpartiets fråga om Israel och landets agerande i Syrien måste, som jag också sa i går i utrikesutskottet, Syriens suveränitet och territoriella integritet respekteras av samtliga parter, inklusive Israel. Den här typen av agerande riskerar att undergräva övergångsprocessen och landets stabilitet, och det här är vi tydliga med i vår dialog också bilateralt med Israel – därmed är detta kvitterat.

Vad gäller frågan om extremistiska israeliska ministrar, som också kom upp i går, kan jag bara konstatera att regeringen aktivt har drivit frågan om att sanktionslista extremistiska israeliska ministrar. Vi har inte släppt den. Men givet att fokus kommer att vara på Syrien i morgon och att Israel fortfarande har en övergångsregering förväntar vi oss inte att det finns något momentum för frågan på måndagens FAC.

Med det tror jag att jag har svarat på alla frågor och kommentarer och även justerat den position som regeringen förankrar här i dag.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Vi sammanfattar detta, för jag är inte säker på att jag tycker att kabinettssekreteraren riktigt sammanfattade vad han tog med sig utifrån vad S, C, MP och V var överens om. Vi tar det i fin ordning så ska vi nog ordna detta.

Anf. 141 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Jag uppfattade nog kabinettssekreterarens sammanfattning som att det var just de två meningar som lyftes som skulle tas ut och att det var detta som kommenterades. Då vill jag från vår sida meddela att vi står bakom den text som regeringen skickat ut som förslag till ståndpunkt, i och med att det ser ut att ha blivit en ändrad majoritet här utifrån de yrkanden vi har hört.

Anf. 142 LOUISE MINNHAGEN (L):

Fru ordförande! Liberalerna står också bakom regeringens ursprungliga förslag till text.

Anf. 143 LUDVIG ASPLING (SD):

Det är samma här.

Anf. 144 STEFAN OLSSON (M):

Samma.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Jag gör ett försök att sammanfatta, och sedan får vi hjälpas åt. Som jag uppfattade det handlade det som uttrycktes från alla dessa fyra partier om att man, eftersom det när det gäller Syrien är fokus på MR-frågor på det kommande rådsmötet, inte tycker att det är lämpligt att utrikesministern på just detta rådsmöte lyfter det som handlar om migration och återvändande. Att man ska följa sina folkrättsliga förpliktelser uttrycktes dock inte från alla dessa fyra partier, utan det var just denna sammanfattning jag uppfattade från alla fyra partier. Nu tittar jag på de fyra partierna, och det nickas. Vår bild var väl att kabinettssekreteraren tolkade det lite väl brett.

Om jag ska vara väldigt tydlig är det väl just så som jag formulerade det: I och med att det när det gäller Syrien är fokus på MR-frågor på det kommande mötet tycker dessa fyra partier att det på just detta möte inte är utrikesministrarnas sak att lyfta migration och återvändande.

Kabinettssekreteraren ska få ordet, men jag har ändå uppfattat att det finns stöd från Kristdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna och Sverigedemokraterna för regeringens ursprungliga förslag i dess helhet.

Anf. 146 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Tack för förtydligandet! Jag vill såklart inte anklagas för att på något sätt försöka kringskära majoriteten.

Jag vill bara understryka en sak – jag är ledsen om jag inte var tydlig med detta tidigare. Det har nämnts flera gånger här att MR-frågor är fokus för diskussionen. Det är en del av den, men det är inte huvudfokuset. Det rör sig om en bred diskussion om EU:s relation till Syrien. Migration kommer att vara en del, liksom MR. Möjligheterna att komma framåt med ett associeringsavtal kommer att vara en del. Det är alltså en bred diskussion – jag beklagar om jag inte var tillräckligt tydlig där.

Att tolka det som att det huvudsakligen är en MR-diskussion är alltså inte riktigt korrekt. Jag vet inte om detta föranleder någon förändring.

Om vi ska försöka landa: Om ert medskick framför allt är att utrikesministern inte i alla fall i de delar av diskussionen som handlar om MR ska lyfta migrationsdelarna, betyder det att de meningar som finns med som en ståndpunkt kan vara kvar med det tillägget? Eller vill ni se strykningar? Jag är lite osäker där.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Det är viktigt att kabinettssekreteraren vet att det är det muntliga ordet som gäller här i EU-nämnden. Det är det som regeringen har att förhålla sig till.

Anf. 148 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Det var det jag läste.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

För att göra det lite enklare skulle jag i så fall sammanfatta det på så sätt att jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, förutom i den del som rör migration och återvändande. Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att det inte på just detta möte är utrikesministerns sak att lyfta det som handlar om migration och återvändande, eftersom det som vi uppfattar det när det gäller Syrien kommer att vara fokus på MR-frågor på detta möte, även om man kan hantera flera saker. Det är detta som framförts här av de fyra partierna. När det gäller detta kommer Kristdemokraterna, Liberalerna, Sverigedemokraterna och Moderaterna att anmäla en avvikande ståndpunkt utifrån det ursprungliga förslaget från regeringen.

Det var mycket som var på bordet, så man har hänvisat till att man står fast vid tidigare ställningstagande. Detta har jag dock inte uppfattat som att man anmäler en skarp avvikande ståndpunkt, utan det är mer ett konstaterande för uppteckningarna: Här finns det ett tidigare ställningstagande som man står bakom. Det nickas runt bordet.

Så skulle jag sammanfatta detta.

Anf. 150 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Okej, men då har vi väl en väg framåt. Och återigen: MR-frågorna kommer inte att vara i fokus. Men i din sammanfattning hade du inte heller med det, uppfattar jag, så vi kommer framåt.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens inriktning, förutom i den del som rör migrations- och återvändandefrågor, där Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Vänsterpartiet menar att det inte på detta möte är nödvändigt att utrikesministern lyfter just migrations- och återvändandefrågorna. Här har Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna anmält en avvikande ståndpunkt till förmån för det som var regeringens ursprungliga utskickade ståndpunkt.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor. Jag vet inte om några övriga frågor anmälts.

Anf. 152 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN:

Fru ordförande! På eftermiddagen den 16 november anordnas ett ministermöte om interregional säkerhet och konnektivitet med länder kring Svarta havet. Utrikesministern deltar även i detta möte.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen. Vi tackar kabinettssekreteraren med medarbetare för den här gången i EU-nämnden och önskar utrikesministern lycka till på mötet nästa vecka.

Innehållsförteckning

§ 1 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor 1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN 1
Anf. 2 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN 1
Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 1
Anf. 5 TOMAS BRANDBERG (SD) 2
Anf. 6 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN 2
Anf. 8 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN 3
Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 3
Anf. 11 ROBERT OLESEN (S) 3
Anf. 12 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 4
Anf. 13 ORDFÖRANDEN 4
Anf. 14 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 4
Anf. 15 LUDVIG ASPLING (SD) 4
Anf. 16 ORDFÖRANDEN 4
Anf. 17 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L) 4
§ 2 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor 5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN 5
Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 5
Anf. 20 ORDFÖRANDEN 5
Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 5
Anf. 22 ORDFÖRANDEN 6
Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN 6
Anf. 25 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 6
Anf. 26 ORDFÖRANDEN 6
Anf. 27 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 6
Anf. 28 ORDFÖRANDEN 7
Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 7
Anf. 30 ORDFÖRANDEN 7
Anf. 31 LUDVIG ASPLING (SD) 8
Anf. 32 ORDFÖRANDEN 8
Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 8
Anf. 34 ORDFÖRANDEN 8
Anf. 35 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 9
Anf. 36 ANNA LASSES (C) 10
Anf. 37 ORDFÖRANDEN 10
Anf. 38 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD) 10

§ 3 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor 11
Anf. 39 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 40 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 11
Anf. 41 ORDFÖRANDEN 11
Anf. 42 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 11
Anf. 43 ORDFÖRANDEN 12
Anf. 44 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 12
Anf. 45 LUDVIG ASPLING (SD) 13
Anf. 46 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 13
Anf. 47 ORDFÖRANDEN 13
Anf. 48 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 13
Anf. 49 ORDFÖRANDEN 14
Anf. 50 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 14
Anf. 51 ORDFÖRANDEN 14
Anf. 52 Statssekreterare MICHAELA HOLLIS 14
Anf. 53 ORDFÖRANDEN 14
§ 4 Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor 15
Anf. 54 ORDFÖRANDEN 15
Anf. 55 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL 15
Anf. 56 ORDFÖRANDEN 16
Anf. 57 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL 16
Anf. 58 LUDVIG ASPLING (SD) 17
Anf. 59 LEONID YURKOVSKIY (SD) 18
Anf. 60 ORDFÖRANDEN 18
Anf. 61 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V) 18
Anf. 62 REBECKA LE MOINE (MP) 19
Anf. 63 ANNA LASSES (C) 19
Anf. 64 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL 19
Anf. 65 LUDVIG ASPLING (SD) 20
Anf. 66 ORDFÖRANDEN 21
Anf. 67 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL 21
Anf. 68 ORDFÖRANDEN 22
Anf. 69 Statssekreterare KARIN SVANBORG-SJÖVALL 22
Anf. 70 ORDFÖRANDEN 22
§ 5 Utrikes frågor – försvar 23
Anf. 71 ORDFÖRANDEN 23
Anf. 72 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 23
Anf. 73 ORDFÖRANDEN 23
Anf. 74 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 23
Anf. 75 ORDFÖRANDEN 23
Anf. 76 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 23
Anf. 77 MARKUS SELIN (S) 24
Anf. 78 ORDFÖRANDEN 24
Anf. 79 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 24
Anf. 80 ORDFÖRANDEN 24

Anf. 81 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 25
Anf. 82 MARKUS SELIN (S) 25
Anf. 83 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 26
Anf. 84 ORDFÖRANDEN 26
Anf. 85 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 26
Anf. 86 MARKUS SELIN (S) 27
Anf. 87 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 27
Anf. 88 ORDFÖRANDEN 27
Anf. 89 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 27
Anf. 90 ORDFÖRANDEN 27
Anf. 91 Försvarsminister PÅL JONSON (M) 27
§ 6 Allmänna frågor 28
Anf. 92 ORDFÖRANDEN 28
Anf. 93 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 28
Anf. 94 ORDFÖRANDEN 28
Anf. 95 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 28
Anf. 96 TOMAS BRANDBERG (SD) 28
Anf. 97 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 28
Anf. 98 ORDFÖRANDEN 29
Anf. 99 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 29
Anf. 100 LUDVIG ASPLING (SD) 30
Anf. 101 ORDFÖRANDEN 30
Anf. 102 LUDVIG ASPLING (SD) 30
Anf. 103 JYTTE GUTELAND (S) 31
Anf. 104 ANNA LASSES (C) 31
Anf. 105 JYTTE GUTELAND (S) 31
Anf. 106 ANDRINE WINTHER (S) 32
Anf. 107 REBECKA LE MOINE (MP) 32
Anf. 108 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V) 32
Anf. 109 ORDFÖRANDEN 33
Anf. 110 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 33
Anf. 111 LUDVIG ASPLING (SD) 35
Anf. 112 JYTTE GUTELAND (S) 35
Anf. 113 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 35
Anf. 114 ANNA LASSES (C) 35
Anf. 115 ORDFÖRANDEN 36
Anf. 116 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 36
Anf. 117 ORDFÖRANDEN 37
Anf. 118 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 37
Anf. 119 MARKUS SELIN (S) 37
Anf. 120 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 38
Anf. 121 ORDFÖRANDEN 38
Anf. 122 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M) 39
Anf. 123 ORDFÖRANDEN 39
§ 7 Utrikes frågor 40
Anf. 124 ORDFÖRANDEN 40
Anf. 125 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 40
Anf. 126 ORDFÖRANDEN 40
Anf. 127 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 40
Anf. 128 ORDFÖRANDEN 40
Anf. 129 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 40

Anf. 130 ALEXANDRA VÖLKER (S)....42
Anf. 131 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 42
Anf. 132 ORDFÖRANDEN....42
Anf. 133 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 43
Anf. 134 ANNA LASSES (C)....43
Anf. 135 ALEXANDRA VÖLKER (S)....44
Anf. 136 REBECKA LE MOINE (MP)....45
Anf. 137 BANESA MARTINEZ ROLDÁN (V)....45
Anf. 138 ORDFÖRANDEN....46
Anf. 139 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 46
Anf. 140 ORDFÖRANDEN....47
Anf. 141 MAGNUS BERNTSSON (KD)....47
Anf. 142 LOUISE MINNHAGEN (L)....47
Anf. 143 LUDVIG ASPLING (SD)....47
Anf. 144 STEFAN OLSSON (M)....47
Anf. 145 ORDFÖRANDEN....47
Anf. 146 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 48
Anf. 147 ORDFÖRANDEN....48
Anf. 148 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 48
Anf. 149 ORDFÖRANDEN....48
Anf. 150 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 48
Anf. 151 ORDFÖRANDEN....49
Anf. 152 Kabinettssekreterare JOHAN BERGGREN 49
Anf. 153 ORDFÖRANDEN....49